

Mykolo Vaitkaus memuarai

Trečioji knyga — gyvenimas Petrapilyje

Mykolas Vaitkus

Mykolas Vaitkus. Šiaurės žvaigždė. Atsiminimai. III. Išleido Nida, Londone. 297 pusl., kainą \$2.

*

Pabėręs nepraštinamas ir nekasdienės vertės memuarinių knygų, Mykolas Vaitkus su savo paskutiniąja — „Šiaurės žvaigždė“ — vėl nuveda mus į tą „toli laike, toli erdvėje“ buvusią pasaką.

Jo ankstyvesnės memuarinės knygos: „Mistiniame sode“, „Keturi ganytojai“, „Su Minija į Baltiją“, „Baltijos gražuolė“ mūsų visuomenės ir spaudos priimtoms su tikru pasitenkinimu, dar daugiau — su pasigrožėjimu. Autorius taip atgaivino, pripildė tokiu vitališku puslapiu, kalbančiu apie prieš pusimtį metų prabėgusius įvykius, gyvenimus asmenis, kad, beskaitant, viskas atrodo puikiu beletristiniu reportažu apie šian dieną.

Memuarai, tapę beletristikos dalimi

Ypatingas humoras, intymus džiaugsmas minėti įvyki ir ver-

Šiame numery:

- Mykolo Vaitkaus memuarai.
- Sesuo M. Antanina, F.M.M. eilėraščiai.
- Kultūrinė kronika.
- Plėsti lietuvių - latvių kultūrinį bendradarbiavimą.
- Naujas kultūrinis užmojis.
- Vyras ir žmona kartu gavo doktoratą.
- Mūsų literatūra vokiečių enciklopedijose.
- Afrikietiška apybraiža.
- Lietuvių kalba Pensilvanijos universitete.
- Sociologas apie pavojus Izraeliui.
- Inž. Ivanausko „Liepsnos“.
- Jono XXIII dienoraštis.
- Filmų įvairumai.
- Kur mūsų pėdos lieka.

JURGIS GLIAUDA

ir smulkesniais autoriaus išgyvenimais, yra knygos esmė.

Kaleidoskopas vardų

Gal būt toks, lyg ir nevisiškas atitikmuo knygos pavadinimui įvyko dėl to, kad ir iš tikrųjų yra ką pasakyti apie akademią. Joje autorius užtikto rektoriaujant Maironį; jis studijavo kartu su būsimuoju vyskupu Reiniu, su Vladu Jurgučiu, su prof. Kuračiu; komp. Sasnauskas dėstė jam muziką... Jis turėjo tada matytis su Jaunium, su Jakštu, su Baltrušiu...

Visas kaleidoskopas vardų, anų studenčių, vėliau Bažnyčios ar valstybės gyvenimo šulų ir gairių, mirgėte mirga šiame atsiminimų tome. Ir visi jie ateina iš dešimtmečių glūdumos ne muziejinio eksponato dulkmis apnešti, bet gyvi, jauni, daugiur kietai pasiryžę siekiami, kitur besiblašką apsisprendimuose; viener žvalgiai persmeigti puikios analizės, kitur akvareliskai lengvi.

Ateitininkai ir Vl. Jurgutis

Išsirėžimas į ateitininkų ikūrimo dienų sambrėšką sudaro gal būt ir šiandieną aptartiną aktualiją tos istoriškai didžiulės organizacijos analize. Pagal Vaitkaus knygą — pats ateitininkų ideologinių gairių branduolys ir pats pirmasis pajudėjimas verbuoti ne narius, bet tik pritariančius sumanymo užuomazgai, išsiryškino Vlodo Jurgučio iniciatyvoje. Čia Vaitkus praturtina Lietuvių enciklopedijos užuominą, kad V. Jurgutis buvęs sąjūdžio sumanytojas. Atrodo, kad V. Jurgutis buvo to sąjūdžio kūrėjas ir kiti, atėję vė-

(Nukeita į 2 psl.)

Sesuo M. Antanina, F.M.M.

MANO VIESPACIUI — SAULEI BESILEIDZIANČIAI

Išėjau iš savo popierinio miesto. Eisiu, kur Tu man pastatėi pasaulį Su žalsvo stiklo skliautais — Jų pakraščius išbrėžėi aukso Toli į vakarus. Vėjas Leidžiasi lygiais sniego miestais Link tylių ežerų. Ir grožis Liepsnoja plačiai — kiek širdis aprėpia, Nušviesdamas atplaukiančią ramybę.

Gyvenimas mažutis, kaip atodūsiai. Mano statytos dienos sugrūva Nesunaudotos. Vieton trumpučiai valandėlių Mano mažiems sumišusiems planams, Atėjai Tu — su tokiu žavesiu, Kad nugaleji. Ir aš rašau numirusiu Tą popierinį miestą. O visą grožį, Kristau, išrašytą Tavo akyse.

KRISTUS

Sakyk, kur ieškoti meilės?

Kas leis tau duoti beprotiškai susmęta visą savo sielos turtą? Ar bent vienas?

Ne. Nusigąstę tiek daug širdies kraujo pamatęs. Ne žmogui suprast, kas yra auka. Ir ne angelams — Jų akys nežino mirties. Duok man. Aš žinau.

Kultūrinė Kronika

• Algirdo Landsbergio dramatis veikalas „Meilės mokykla“ netrukus išeis iš spaudos.

• Valeškos dailės studijoje rugp. 17 d. lankėsi „La Vie Nouvelle“ organizacijos dvi grupės narių (35 ir 40 žmonių), iš Prancūzijos, norėdami susipažinti su kuriu čia bažnytinis menu, su atliekamais studijoje mozaikos, keramikos ir tradicinio bei skaldyto stiklo vitražų darbais. Šios ekskursijos dalyviai, kurių tarpe buvo atstovų ir iš Belgijos, Anglijos, Italijos ir Ispanijos,

tarptautinio kultūrinio bendradarbiavimo tikslo lanko J. A. V-bių didžiųjų miestų muziejus ir meno institucijas.

„La Vie Nouvelle“ yra katalikiška organizacija, kurios tikslas yra ugdyti šeimas pagal krikščioniškuosius - katalikiškus principus. Amerikoje ši organizacija veikia „The Christian Family Movement“ vardu.

„National Conference of Christians and Jews“ kultūriniam reikalams skyriaus direktorė p. Wilma H. Rabe studijai atsuntė laišką, kuriuo dėkoja už malonų priėmimą ir pažymį, kad tai grupė atvykimas į studiją buvo maloniausias informacinis tos dienos patyrimas. Toliau laiške pažymi, kad studijoje patirtas prielankas bendradarbiavimas ir gabus talkinimas lankytojams pažinti įdomybės padeda ugdyti geresnį supratimą tarp žmonių, ko ypaci siekia „La Vie Nouvelle“.

• Kompozitoriui Ant Račiūnui, kūrybingai pasireiškiamam Lietuvoje, rugs. 4 d. sukaks 60 metų amžius. Kompoziciją jis yra studijavęs pas kom. J. Gruodį, o 1936—1939 m. studijas gilinio Paryžiuje. Grįžus iš Paryžiaus, jam buvo pavesta dėstyti muzikos teoriją ir kompoziciją Kauno konservatorijoje. Yra sukūręs tris lietuviškas operas, tris simfonijas, eilę sonatų, styginių kvartetų, oratorių, daug dainų. Yra išleistas jo sukurto dainų rinkinys „Dainuojam“. Savo kūryboje panaudoja lietuvių liaudies motyvus. Eilę metų buvo Lietuvos kompozitorių sąjungos pirmininkas, muzikos klausimais rašo spaudoje.

• Jono Rutenio kūrinių paroda Jansonų viloje Audronė, Cape Code, tęsis iki rugs. 11 d.

Kertinė Parastė

PLĖSTI LIETUVIŲ - LATVIŲ KULT. BENDRADARBIAVIMĄ

Mūsų dienų pasaulis didelėmis kovomis ir sukrėtimais žengia į vienybę. Vienijimasis vyksta religinėje, kultūrinėje, tautinėje ir politinėje plotmėje. Negalima čia leisti į šio vienyjimosi priežastis ir jo reikšimos būdas, tik vienas dalykas jame yra tikras: šio vienyjimosi pagrindas yra žmogus, jo dvasios gelmės.

I šių žmogaus dvasios gelmių kyla ir LIETUVIŲ - LATVIŲ vienybės sąjūdis. Lietuviai ir latviai yra kilę iš Aisčių tautos bendro kamieno. Jų kalba, kultūra ir tradicijos yra labai artimos. Abiejų tautų nutolimas yra įvykęs dėl istorinių aplinkybių ir kitų tautų įtakos. Tačiau istorija jom yra bendra: tie patys pavojai joms gresė praeity, tie patys priešai jas naikina šiandien, ir tie patys rūpesčiai iškyla dėl ateities.

Siems bendriems rūpesčiams spręsti ir abiejoms tautos susiartinti dar nepriklausomybės laikais buvo įsteigta LIETUVIŲ - LATVIŲ VIENYBĖ su centro valdybomis Kaune ir Rygoje. Paskutinis pirmininkas Kaune buvo plk. Antanas Merkys, o Rygoje — inž. J. Riteris. Tėvynėje ir draugija buvo įstoje kultūrininkai, visuomenininkai ir politikai. Draugijos veikla reikėsi atitinkamos literatūros leidimu, ekskursijų rengimais į abu kraštus, valstybinių švenčių bei minėjimų ruošimais ir kongresais, kurie vykdavo paeiliui Kaune ir Rygoje.

Tremtyje — Vokietijoje LIETUVIŲ - LATVIŲ VIENYBĖ atnaujino latvių centro valdybos pirm. dr. J. Bracs. Tam buvo patogios sąlygos, gyvenimas kartu stovyklose, todėl buvo įsteigti net 22 skyriai įvairiose vietose, organizuotas spaudos biuras, leidžiamas periodinis laikraštis — „Aistija“ ir suaukšti du kongresai: Wolterdingene 1948 m. ir Hannover 1949 m. Šiuose kongresuose buvo pakeisti draugijos įstatai, pagal kuriuos centro ir skyrių valdybos renkamos bendros abiejoms tautoms, nustatyta draugijos emblema: Gedimino stulpai raudoname fone, ant kurių trys Latvijos žvaigždės. Gedimino stulpai, tai senovės lietuvių herbas ir kovos vėliava, kuri buvo vartojama kovose dėl Lietuvos žemių išlaisvinimo nuo priešo ir jų sujungimo į vieną valstybę. Tai labai prasmingas simbolis ir mūsų laikams. Vėliavos spalvos parinktos baltos, raudonos ir geltonos, kurios yra abiejų tautų vėliavose.

Persikėlus į užjūrio kraštus, draugijos skyriai įsisteigė Bostone ir Clevelande, kur gyvena senieji vienybininkai — Faustas Kirša ir S. Skujenieks, daug darbais nusipelnę draugijos veikloje. Prie jų prisijungė Chicagos skyrius, įsteigtas 1965 m. vasario mėn. 23 dieną. Jo sumanytojas yra J. Skirmantas, latvių kultūrininkas ir knygų leidėjas, didelis vienybės šalininkas. Pasitaręs su sumanytojais steigiamąjį susirinkimą suaukė L. Z. s. gos centro valdybos pirm. kun. V. Bagdanavičius, MIC, ir į valdybą išrinkti pirm. kun. A. Baltinis, vicepirm. dr. A. Karpis, sekretorė žurn. Dagmar Valens ir valdybos nariai — J. Skirmantas, žurn. A. Gintneris, muz. J. Bertulis ir teis. Jurkus.

*

Šiais pakeistais įstatais, pritaikintais pasikeitusioms gyvenimo sąlygoms, remiasi LIETUVIŲ - LATVIŲ VIENYBĖ, įsikūrusi dar nepriklausomoje Lietuvoje, savo darbą toliau tęsusi Vokietijoje ir persikėlus į užjūrio kraštus. Prieš jos akis stovi dideli uždaviniai: abiejų tautų suartėjimas, bendra kova už Aisčių žemės laisvę, kuri apima Vilniaus kraštą, Rytprūsius ir Klaipėdos kraštą, už kuriuos ateityje turėtų kovoti ne tik lietuviai, bet ir latviai, nes šie kraštai sudaro Aistiją, abiejų tautų bendrąją tėvynę.

Be šių politinių uždavinių bendradarbiavimas reikalingas išplėsti kultūros srityje. Kultūros sričiai pagilinti reikalingas abiejų tautų istorijos teisingas nušvietimas, žymesnių literatūros veikalų vertimai, bendri koncertų ir švenčių rengimai, žodynai bei gramatikos abiejų tautų kalboms išmokyti. Visam tam atlikti reikalinga daug darbo, žmonių ir lėšų. Norisi tikėti, kad Chicagoje naujai įsteigtasis skyrius sugebės bent iš dalies šiuos uždavinius atlikti ir abi broliškas tautas suartinti. Susidomėjimas šiuo sąjūdžiu tarp abiejų tautų yra didelis, tik reikalingas geras draugijos tikslų supratimas ir ryžtas jiems gyvenime įvykdyti. A. Btt

Vida Misiūnaitė

Jūros augalai (grafika)

Antanas Tamošaitis

Žvaigždės (aliejus)

MŪSŲ LITERATŪRA VOKIEČIŲ ENCIKLOPEDIJOSE

Nebe vien Donelaitis su Jonynu

BEN. BABRAUSKAS

Dingo Donelaitis, iškilo Jonynas

Bet nieko nėra amžino. Per ketvirtą šimtmečio (1927–1952) daug valstybių liko užanspau-duota, daug tautų sumaišyta, išmaišyta ir primaišyta — mi-rė per tą laikotarpį ir tas vienintelis mūsų Donelaitis. Miun-chene išleistoje 1952 m. **Knaurs Lexikon** laidoje, kurią teko įsi-gyti jau Chicagoje, nebėliko nė Donelaičio. Gal, sakau, rasiu Smetoną šalia Masaryko ar Pi-lsudskio — ne; gal bus bent Vol-demaras, savo metu priėbėgęs Vokietijoje radęs, Voldemaras, kuris jau 1929 metais viename vokiečių albume buvo nupa-veiksluotas kaip vienas iš dvie-jų pasaulio diktatorių (nebeat-simenu, šalia turko ar italo), taigi didesnis už Staliną ar Pi-lsudskį, — deja, ir Voldemaras dingo iš istorijos...

Užtai kaip malonu buvo po ištisinio ieškojimo pagaliau ras-

Prof. Antanas Macina

ti bent vieną lietuvių — Jonyną, kuriam tegul ir kuklios, betgi iškalbingos dvi eilutės paskir-tos: „Jonynas, Vytas — Ka-zys, 1907, litauischer Graphi-ker; Holzplastiker“.

O juk 1945–50 m. Vokiet-joje buvo ne vienas mūsų am-basadorius, bet tikstantis. Ta-čiau ar mes užmezgėm reika-mus santykius su vokiečių lei-dyklomis, žurnalais, universite-tais? Jeigu ne Jonynas su tom dviem eilutėmis, tai vokiečiai ma-

nytų, kad lietuvių tautos visai nebėra, kad ji, lygiai kaip ir buvusi prūsų tauta, jau nurašy-ta į istoriją.

Bet liko dar Maceina su Grinium ir Ivinskiu

1949–51 m. visi bėgome jau antrą kartą: šįsyk iš Vokietijos. Ir liko tik Maceina ir dar vie-nas kitas vienstypis lietuviškas augalėlis, kaip tos kelios puše-lės Anykščių šilvelyje. Ir kaip tik tuo metu, 1951–54 m., bro-liai Holinek Vienoje panūdo vokiškai išleisti didžiulį pasa-ulio literatūros enciklopedinį žo-dyną **Die Weltliteratur**, 2119 p.

Ir kai 1951 m. išėjo I tomas, šiame tepasirodė vienintelis tra-dicinis mūsų Donelaitis. Tada įvyko kažkas netikėto: Macei-nai, matyti, užvirė kraujas, ir jis, metęs į šalį savo filosofines studijas, atsiminė lietuvių sko-lą ir atsidėjęs pasiėmė tolimes-nę jam literatūros istoriko plunksną, parašydamas net iš-tisus 4 puslapius apie lietuvių literatūrą, kur šalia Donelaičio suminėta bent 99 Nedonelaičiai ir dar net 20 atskirų straips-nių apie svarbesnius. Štai tie išskirtiniai: Aistis, Baltrušaitis, Baranauskas, Binkis, Brazdžio-nis, Donelaitis, M. Gustaitis, Kirša, Krėvė, L. Pelėda, Mai-ronis, Mykolaitis, Savickis, Sruoga, Š. Ragana, Šeinius, Vai-čiulaitis, Vaižgantas, Vienuolis, Vydušas. Apie tą veikalą pla-čiau esu rašęs Drauge tuo me-tu, kada jis pasirodė.

Die Weltliteratur sudaro is-torinį posūkį vokiečių raštoje apie lietuvių literatūrą. Pvz. Max Armin **Internationale Per-sonalbibliographie** (Stuttgart: A. Hersemann), kurios III to-mas išleistas 1961 m., vokie-tis randa ir Brazdžionį, ir Maironį, ir Krėvę, prie kurių nurodytas vienintelis šaltinis — minėtoji vieniškė **Die Weltliteratur**. Ir įvairūs kiti literatūros žodynai, atrodo, naudojasi tuo šaltiniu.

Žinoma, jei turėtume vokiš-ka ar angliskai išleistą mūsų specialistų lietuvių literatūros istoriją, reikėtų dar pagerėti. Reikia daugiau atskiromis stu-dijomis, skelbiamomis **Commen-tationes Balticae** žurnale, lei-džiamame Bonnoje (paskutinė graži studija apie V. Mykolaitį Putną, parašyta Jono Griniaus,

sv. Pranciškus

Mik. Ivanausko liepsnos tapyba medyje

išleista kaip tik neseniai), ta-čiau ir to neužtenka.

1955 m. Stuttgarte išleista Franz Lennartz 750 p. knyga **Auslaendische Dichter und Schriftsteller unserer Zeit**, kur tarp 300 rašytojų nerandi nė vieno lietuvių, bet randi latvę Zentą Mauriną. Mūsų šilkių nėra, o latvė atsirado tik dėl to, kad jos daugybė knygų yra išleista vokiškai. O ką mes čia padarė-me?

Beje, kaip kurioja, o gal kaip staigmena, reikėtų pažymėti, kad vis dėlto ir čia atsirado vie-nas tikrai lietuvių kilmės rašy-tojas, kurį net ir Vaičiulaitis, tur būt, yra linkęs laikyti pran-cūzu, būtent: G. Apollinaire. Jeigu apie Dostojevskio ar Kan-to lietuvišką kilmę rašome dau-giausia mes patys, tai čia nesu-interesuoti vokiečiai aiškiai pa-rašo, jog prancūzų žymusis modernistas poetas Apollinaire iš tikrųjų yra Kostrovickis, 1880 m. Romoje gimęs nesan-tuokinis lietuviškas bajoras (ir talo kar'ninko) sūnus.

Vien tik mūsų amžiaus rašytojų net pusšimtis Vėlgi tam pačiam Maceinai ne priekaištas, o komplimentas,

kad, neseniai tapęs vokiečių un-to profesorium ir dėl to turįs savo, kaip filosofo, įsipareigoji-mus, dar kartą ir iš naujo pa-rašė Herderiui straipsnį apie XX amžiaus lietuvių literatūrą ir apie 12 stambesnių rašytojų atskirus straipsnelius po 16–32 eilutes.

Lexikon der Weltliteratur im 20. Jahrhundert dviem tomais (1096 ir 1326 skiltys) išleistas Herderio leidyklos (Freiburg-Basel - Wien) 1960 ir 1961 m. Čia Maceina vokiečius supažin-dina su šio amžiaus lietuvių li-teratūros linkmėmis, išskel-damas Vainorių, Pirmąjį Barą, Keturis Vėjus, Trečią Frontą ir kt.

Atskirai aprašyti Aistis, Bal-trušaitis, Brazdžionis, Bradūnas, Būdavas, Dovydenas, Jankus, Krėvė, Maironis, Mykolaitis, Sruoga, Vaičiulaitis. O viso straipsnio rėmuose minimi (iš eilės) šie rašytojai: Herbačiaus-ka, Vaižgantas, Petkevičaitė, Pečkauskaitė, Vienuolis, Binkis, M. Gustaitis, Kirša, Buivydaitė, Boruta, Tytlaiva, Savickis, Sei-nius, Ramonas, S. Nėris, Miš-kinis, Biliūnas, Grušas, Žemai-

(Nukelta į 6 psl.)

LIETUVIŲ KALBA PENSILVANIJOS UNIVERSITETE

Lietuvių kalba, kaip senoviš-čiausia iš visų gyvųjų indoeuro-piečių kalbų, turi didelės reikš-mės lyginamajam kalbų moks-lui. Jau nuo XIX a. galo ji tu-vo dėstoma didžiuliuose Vaka-rų Europos universitetuose, kaip pvz. Paryžiuje, Leipzige, Berly-ne ir kt. JAV lietuvių kalbos fi-lologinį kursą dar prieš pirmą-jį Pasaulinį karą Princetono universitete skaitė vėlonis prof. Benderis. Pensilvanijos univer-siteto indoeuropiečių kalbotyros katedroje po pirmojo pasaulinio karo lietuvių kalba visų pirma buvo retkarčiais dėstoma prof. Kento, garsaus lotynisto ir san-skritisto, o nuo 1938 m. prof. A. Senno, dešimt metų profesoriavusio Lietuvoje.

Po karo 1947 m., įkūrus Sla-vo ir baltų studijų skyrių, pro-fesorais buvo pakviesti Vincas Krėvė - Mickevičius ir Antanas Salys. Pirmą kartą JAV lietu-vių kalba, kartu su latvių ir prūsų kalbomis Pensilvanijos mokslo planuose įvesta pasto-viu dėstomuoju dalyku. Lietu-vių kalbos kursas kas antri me-tai dabar skaitomas prof. A. Salio. Tą kursą 15 metų būvyje Pensilvanijoje yra išklauses ge-ras puskapis studentų, daugiau-sia amerikiečių, besispecializu-jančių lyginamojoje kalbotyroje ir slavistikoje. Jų tarpe ir apie dešimt lietuvių, keli net antro-sios ir trečiosios kartos Ameri-kos lietuviai ir lietuvaits.

Ateinančiais 1965/66 mokslo metais vėl Pensilvanijos uni-versitete skaitoma lietuvių kal-ba, tvarkaraštyje pavadinta: Baltic 531: Lithuanian. Tai yra dviejų valandų kursas, dėsto-mas rudens ir pavasario semest-re, tuo tarpu numatytas ketvir-šias savaites. Jų tarpe ir apie dešimt lietuvių, keli net antro-sios ir trečiosios kartos Ameri-kos lietuviai ir lietuvaits.

Atskirai aprašyti Aistis, Bal-trušaitis, Brazdžionis, Bradūnas, Būdavas, Dovydenas, Jankus, Krėvė, Maironis, Mykolaitis, Sruoga, Vaičiulaitis. O viso straipsnio rėmuose minimi (iš eilės) šie rašytojai: Herbačiaus-ka, Vaižgantas, Petkevičaitė, Pečkauskaitė, Vienuolis, Binkis, M. Gustaitis, Kirša, Buivydaitė, Boruta, Tytlaiva, Savickis, Sei-nius, Ramonas, S. Nėris, Miš-kinis, Biliūnas, Grušas, Žemai-

(Nukelta į 6 psl.)

Vida Misiūnaitė

Baldai (aliejus)

Afrikietiškoji apybraiža

Vienos kelionės išpūdi

A. GLADKAUSKAS

(Tęsinys iš praėjusio šeštadienio)

— Man atrodo, kad didžioji to neramumo priežastis Rodezijoje yra tai, kad mažai ne-gyri priklausomi, todėl taip mažai uždir-ba ir pyksta, kad baltieji rūpinasi negrais kaip mažais vaikais.

— Esate iš Amerikos? — su nauja pa-garba jis kreipiasi į mane.

Atvažiuoja autobusas, ir nutraukę vi-sas diskusijas, sėdam ir važiuojam per sie-ną į Zambiją.

★

Livingstonas yra gyvas miestelis, kurio pulsas aiškiai matuojamas judriai išvysty-tais prekybos namais abejose Livingstone kelio pusėse. Žmonės maišosi pro vienas ki-tą. Prekės eina iš rankų į rankas. Pilni už-sidėgimo veidai ieško progos įrodyti savo vertę.

— Tai jūs priimsit pas save dirbti šį mano draugą, — sako afrikietis krautuvės vedėjui.

— Taip, taip. Teateina pirmadienį, galės pradėti dirbti, — indas jam atsauna.

— Gal ir man ateiti? — klausia afrikie-tis.

— Ne, nereikia.

— Bet ar jūs jį atpažinsit, kai jis vie-nas ateis?

— Taip, taip. Atpažinsiu.

— Labai dėkui, — sako afrikietis ir, at-

sisveikinę indą, abu afrikiečiai išeina. Per-eina skersai kelią ir pasuka prie autobuso sustojimo vietos. Prie jų dar prisigretina vyrras su maišais, pilnais maisto ir rūbų, se-kamas keturių vaikų ir žmonos su kūdikiu ant rankų, kuris jau pradeda verksti. Žmona liepia vienam vaikui patiesti kilmėlį ant ša-ligatvio, o pati atsisėdus atsisėga savo lie-menę ir, ištraukus vieną krūtį, patenkinta žindo savo kūdikį. Laimingasis darbo žmo-gus kalbasi su jos vyru ir stengiasi įtikinti save, kad jo žmonai nereikės taip elgtis, kol jis dirbs ir ją rūpinsis.

Bet Afrika visai kitaip atrodo šalutinės gatvės. Ten, kur indai, atidarę krautuves, sėdi prieblandoje, apsupti įvairių prekių, ir tik jų žibantys akys dusliai seka tuščią gat-vę. Gatvės prieangiuose guli išsitiesę afrikie-tis.

Gatvė Livingstone

čiai, kiekvienu judesiu stengdamiesi atspėti krautuviniuko norą uždegti šviesą ar ką nors kita padaryti. Einu gatve, o krautu-vių šviesos dega ir gėsta, o nužeminti jude-siai kviečia tave vidun. Ir dar kitaip Afrika atrodo muziejuje. Ten, kur pirmieji žmonės, susirinkę apie ugnelę, sėdėjo, medžiojo žvė-rius ir gynėsi nuo gamtos nesuprantamos jė-gos. Per tūkstančius metų jų kultūra buvo tik žemės kultūra. Bet atėjo arabai, vokie-čiai, anglai, ir žemė pavirto karo lauku. Ne visi laikai vienodai praeina nepastebėti. Kas žino? Gal senų papročių ir tradicijų išlaiky-mas gyvuose žmonėse turi savo reikšmę, kaip tas kaimelis, Livingstone pašonėje, iliustruojantis spalvingus anuos laikus, iš-statytus muziejuje. Ir visai kita Afrika glū-di prie Viktorijos krioklio, kur suvenyrų pardavėjai rungiasi su pačiu kriokliu. Me-džio drožiniai, karoliai ir papuošalai — visi už vieną kainą.

— Kiek siūlai už tą veido kaukę?

— Štai gražus paveikslas. Kaukė darbo. Visai pigiai. Ar turi kokį seną kostiumą ar bent kelnės? Už kelnės ir 4 svarus atiduo-siu net šį paveikslą.

Paveiksle matau saulę, besileidžiančią į Zambesį upę, kur mėlina platumą, atrodo, laikosi surišta tik auksinio saulės siūlo. Bet atiduoti savo kelnės... Neateina į galvą mi-nitis, kad galėčiau be kelnų kirsti į Joha-nesburgą. Be kelnų, kaipgi čia dabar...

Susijaudinimas, kone pamiršimas jauna-vėdės moters, kuri po 6 mėn. vedybinio gy-venimo atvažiuojo prie Viktorijos krioklio praleisti savo medaus mėnesio savaitgalio. Ir dabar kartu skrendam: jie į Lusaką, aš atgal į Salisburį, iš kur pasileisiu į Joha-nesburgą. Kelionės metu ji suseraga oro liga.

Ji baiminasi ir jaudinasi, kad vyrras kreipia si į ją tiek daug dėmesio.

— Nesijaudink, — aš jai sakau, — tokios ligos užpuola tik geriausius žmones. Išsi-tiesk, kiek gali, ir atsigulus ramiai gulėk, nebijodama savo minčių.

— Dėkui. — Ir jie nueina į lėktuvo prie-kį, kur ji, laisvai išsitiesius, pamažu gursk-voja šalto vandens stiklinę. O mes valgo-me pietus. O stiprus ir karštas mėsos kva-pas, užsirašęs apie nosį, verčia alkį ant šo-no ir, pargriovęs jį, skaniai slenka į vidurius su kiekvienu kėsnium. Ie išlipa Lusakoje, Zambijos sostinėje, kur botanikos sodas iš-didžiai pristatomas turistams kaip viena iš jėmybių. Aš skrendu toliau į Salisburį, kur randu sugedusio Amerikos sprausarinio ka-ro lėktuvo įgulos narius, besisukinėjančius aerodrome.

— Mūsų bazė yra Afrikoje, — sako jau-nas eilinis kareivis, — aš dažnai atvažiuoju į Salisburį. Už 3 mėn. baigsiu savo tarnybą. Man net prižadėjo darbą viena automobilii taisy-mo įmonė. Man čia patinka. Aš neži-nau, ką veikti namuose. Iš kur jūs, iš Ro-dezijos?

— Mūsų bazė yra Afrikoje, — sako jau-nas eilinis kareivis, — aš dažnai atvažiuoju į Salisburį. Už 3 mėn. baigsiu savo tarnybą. Man net prižadėjo darbą viena automobilii taisy-mo įmonė. Man čia patinka. Aš neži-nau, ką veikti namuose. Iš kur jūs, iš Ro-dezijos?

Tipiškas turgus Afrikoje

— Ne, iš Detroito. — Oo. Atsiprašau, seržantas mane šau-kia, — ir jis atsistoja nueina. — Ką tau rei-kia padėti, seneli? — jis sako savo seržantui, kuris apkabina jį tėviškai per pečius ir abu užlipa laiptais į viršų.

— Visi keleiviai, skrendą BOAC lėktuvu į Johannesburgą, prašom eiti pasų kontrolės punktą ir lipti į lėktuvą, — nuskamba skar-dus moteriškas balsas.

Po dviejų valandų skridimo pasiekiamė Johannesburgą. Dar nenusilendę užplidome reikiamas imigracijos ir muto blankas. Blankos yra anglų ir afrikiečių kalbomis. Sveikatos ministerijos pareigūnas pereina per keleivius perpildytą lėktuvą, tikrin-da-mas nuo maliarijos ir rauplių skiepimo pa-žymėjimus. Muitinėje tie patys klausimai. Kur važiuoji? Į Durban. Kiek ilgai ten bū-si? Porą dienų. Kur apsistosi? Park View viešbutyje. Ką vežiesi su savim? Rūbus ir suvenyrus. Gerai. Sekantis. Ir taip su vi-sais žmonėmis. Apsistojus aerodrome, nes iš ryto 8 val. skrendu į Durban, 300 mylių į pietryčius nuo Johannesburgo, prie Indijos vandenyno.

— Gera sugrįžti atgal į Durban, — sa-ko priešais mane sėdinti moteris, mums va-žiuojant autobusu iš aerodromo į patį mie-tą, ir užsūrio cigarete. — Gali laisvai au-tobuse rūkyti, niekas tau to nedraudžia. Ji atsilosia kėdėje, sudeda koją ant kojos ir tingiai dūmuose žiūri pro langą. Pro mus lekia namai, mašinos ir vaikai. Keičiasi vie-tovės. Čia gyvena tik tie afrikiečiai su savo specialiais autobusais ir autobusų su-stojimais. Šoferis pasuka kairėn. Mes sekam geležinkelio bėgius. Išsiskukinę pro aukštus

(Nukelta į 4 psl.)

SOCIOLOGAS APIE PAVOJUS IZRAELIUI

Žydas mokslininkas kelia ir krikščionių išsklaidytoms tautoms įsidėmėtiną problemą

Prancūzijos žydas, sociologas Georges Friedmannas šiemet išleido knygą išsiaiškinančią pavadinimu. Ne knygos antraštė, bet keliamieji klausimai ir svarstymai atkreipė europiečių dėmesį. Prancūzų, vokiečių, anglų ir kitų tautų spaudoje knyga sulaukė rimto vertinimo.

Jos kai kurie išvedžiojimai primena dar prieš karą, 1938 m., buvusį pašnekesį su Lietuvos žydais, kurie lankėsi Izraelyje, Anglijos mandate. Vienas dalyvių atvirai kalbėjo: "Izraelyje telkiasi baltieji, geltonieji ir net juodieji žydai, kurie praityje gyvena skirtingu gyvenimu. Palestininiai atsinešę savęs tautos, kurioje jie užsišklendę gyvena. Lietuvos žydams ten daug kas svetima. Jie pasižymi sąžiningumu, todėl litvakai skiriami kasininkais. Atski rūšių žydai, pralindę dešimtmečiams, Izraelyje sudarys naują lydinį, kuris, greičiausia, nutrauks ryšį su praeitimi".

G. Friedmannas, knygą be rašydamas, praėjusiais ir šiais metais lankėsi Izraelyje. Jis ten vyko studijuoti ne apokaliptinio žydų tautos naikimo, kurį vykdė Stalinas ir Hitleris, ne politinės raidos ir pavojų iš arabų pusės, ne naujos valstybės ūkinės ir kultūrinės pažangos, bet žmogaus, naujo žydo, jo galvosenos ir siekimų. Jo studijos Izraelio žmogaus ir žydų, gyvenančių kitose tautose, nusigriežus nuo ghetų, buvusių Rusijoje, Lietuvoje, Lenkijoje ar Vengrijoje, pakrikus grietiai visiškai uždarai žydiškai bendruomenei ir hasidiškam, ortodoksiniams tikėjimui, autoriui kelia nuogastį ir net baimę, kad žydas pasmerktas išnykti.

Kankinanti baimė

Izraelyje siekiama iškilimo. Pradininkų idealizmas, kibucizmas — žydiškas kolektyvizmas — siekiantis ne tik ūkinės gerovės, bet ir karinio saugumo pasienieus, ryškiai kertasi su asmeninėmis — geriau gyventi. Aškenaziai, šio pokario Izraelio kūrėjai, atvirai šneka, kad per 17 metų padaryta didelė technikos ir ūkio pažanga, kurioje užtroško žydiškoji tautinė dvasia ir kultūra. Pažadėtoje žemėje sudilo polėkiai, kuriuos žydai puoselėjo ghetuose, šimtmečių srovėje. Ši apraška kelia ne tik nusivylimą, bet ir baimę idealistams, svajotojams, siekusiems žydų tautinio židinio. Izraelyje asmeninės gerovės, "American way of life", jau nustelbia žydų tautos idealus.

Georges Friedmannas kelia eilę klausimų: "Ar Izraelio prisikėlimas užtikrins žydų tautai amžinumą, bus kertiniu akmeniu

GEDIMINAS GALVA

tikintiems žydams? Ar 2 mil. žydų sutelkimas patarnavo sukurti naują jų tautiškumą su naujais fiziniiais ir psichiniais bruožais? Ar Izraelio jaunuomenė save laiko žydais? Ar žydai pasirinko ryškų kelią į žydiškąjį mistiškumą, kuris breną praityje, jo sociologiją ir psichologinį krypsnį? Ir pagaliau, ar žydai, palinkę į naują kryptį, galės atsispirti antisemitizmui?" Šie klausimai svarstomi jo knygoje.

Autorius yra nuomonės, kad savo valstybę sukūrusi žydų tauta jau nebegali šnekti vardan visų žydų, t. y. atstovauti visai žydų tautai, išsklaidytai plačiame pasaulyje. Jis net teigia, kad Izraelio žydai, praradę žydiškąjį tikėjimą, jau nebėra pilna žodžio prasme žydais, nes jie atsisako istorinio pašaukimo.

Dvasinis pakrikimas

Net Yishar Smilansky, kneseth (parlamento) narys ir Ma-pai jaunuomenės vadovas, neranda atsakymo į klausimą. Jau nima siekia išsiblaškyti, "gero laiko praleidimo", vengia vienatvės, atšlyjasi nuo ortodoksinių žydų tikėjimo, tikybinės bendruomenės. Jaunimas netenka asmeniškoms atsparos. Žydai, sukūrę savo valstybę, naudoja JAV žydų mediaginė parna, tačiau atsiduria dvasinėje tuštumoje. Ir autorius daro toli siekiančią išvadą: "Mūsų karta pergyvena ne mediaginį skurdą, bet dvasinį pakrikimą. Šio meto esminis uždavinys — pažinti tikrovę, spręsti klausimus ir į save žvelgti". Kitais žodžiais tarus, autorius kelia seną klausimą: kam turi tarnauti ūkis ir valstybės gerovė. Ūkinių priemonių panaudojimas tik gerovei sukurti dar neišsprendžia tautos paskirties klausimo, kurio, autoriaus nuomone, sprendimo atidėjimas esąs tikrai pavojingas. Jis sako, kad šio klausimo neišsprendus, kiekviena Izraelio karta lyg Sizifas turės amžinai ridinti akmenį į kalno viršūnę, bet jos nepasiekti.

Persekiojimų tragedija ir tautinis atsparumas

Pseudonimu Rabi išleistoje knygoje prisipažinimas vertas dėmesio: "Antisemitizmas yra neatskiriama mūsų buities dalis" (Anatomie du judaisme francais, 230 p.).

Žydai išsilaikė tūkstančius metų uždaroje bendruomenėje, kuri buvo gyvai susieta su jų tikėjimu. Jie išsilaikė ne laimėjimais

ūko srityje (išskirti ar spekuliuoti, ūkinę priemonę laikant jau tikslu), bet savo dvasiniu išsiskyrimu. Kas beisšauktų antisemitizmą, — ūkinės ar žydų išskirtino nusiteikimo sąlygos, — žydų manymu, jis sustiprina tautinę žydų savijautą. Ten, kur nėra antisemitizmo, per ilgesnį tarpą žydai ne tik įsijungia į vyraujančios tautos gyvenimą, bet ir paskęsta joje. Persekiojimai ir kančia žydus verčia vidiniai atsinaujinti, atgimti "pašauktos" tautos tikslams.

Štai kodėl autorius susigryvena su žydų tautos tragedija, jos persekiojimais ir nuolatiniams bandymais, kurie primena atlikti jos istorinį, išskirtinį uždavinį.

Autorius gąsdina ne išorinis siausmas, žydų persekiojimai, bet žydų vidinis sunykimas Izraelyje ir vadinamoje diasporoje. Dvidešimtoje civilizacijos amžiuje, kuris pasiekė didelių laimėjimų technikos, medicinos ir ūkio srityje, ji domina ne žydų ūkinis laimėjimas, bet mistinis pakėlimas akių į aukštumas ir išlikimas žydais. Šiame pokaryje, kai antisemitizmas yra pažabotas, jis mato pavojų žydams nautauti. Jis išryškina svarbius uždavinius dvasinį pakrikimą pergyvenančiam Izraeliui, jo vadovaujamam tautiniam sambroz džiui, tautinei propagandai. Priemena, kad esmine atspara lieka tautiškai sąmoningas žydas, kuris laiko iškėlęs galvą virš nūdienės plokštumos ir savo mintyje bei širdyje atgaivina praeities žydiškąjį mesianiškumą, kuris dabar blanksta Izraelyje, naujame žydų židinyje. Ne naujoji valstybė, jo manymu, išgelbės pasaulio žydus, bet išblaškytoji žydų tauta išgelbės Izraelį.

Autoriaus svarstymai ir išsamus jų pagrindimas turėtų apildyti neatsakingas šnekas apie galybę žydų bendruomenės, kuri pergyvena pakrikimą. JAV žydų ūkinė ir politinė įtaka nūnai yra didelė, tačiau taip pat ryškus šio krašto žydų visuotinis įsijungimas į "American way of life", kuriuo jie daug laimėjo trumpalaikėje suolyje, bet neabejotinai pralaimės ilgesniame įsibėgėjime. Jei šiame krašte ir pasireikštų antisemitizmo bangą, "neatskiriama žydų tautos gyvenimo dalis", vargu besugrąžintų jiems tikėjimą, nes kelias į ghetą jau seniai užžėlęs.

Georges Friedmann, FIN DU PEUPLE JUIF? Gallimard, Col lection Ideas, 375 p. Paris, 1965 m.

▼ A. Lagunavičius išvertė F. Dostojevskio romaną "Jaunuolis".

Sėkmingai darančią biznį ir aptarnaujančią
lietuviams virš 40 metų

Kai ruošiate planus ateičiai, turėkite galvoje

kaimynystėje esančią finansinę įstaigą —
CHICAGO SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

Turtas virš
\$50,000,000.00

KURIOJE JĖSU, KAI TAUPYTOJO, pinigai yra geriausiai apsaugoti ir nėra Jums papildomas pajamas.

- **PRAKTIŠKA** — galite taupyti bet kokią sumą bet kuriuo laiku, pagal Jūsų taupymo planą reikalavimus.
- **PELNINGA** — didesnis negu vidutiniškai mokamas dividendas du kartus į metus pridedamas prie Jūsų sąskaitos leidžia lengviau siekti tikslų.
- **PARANKI** — vieta patogiai ir seniai įvestas taupymo pastu skyrus leidžia dar daugiau sutaupyti.
- **SAUGI** — nes visos santaupos iki \$10,000.00 apdraustos valstybinę JAV valdžios įstaigą.
- **KAI NAMŲ PIRKEJAS** Jūs galite gauti paskolą pagal savo reikalavimus ir paruoštą biudžetą.
- **NAMŲ GREIČIAU ĮSIGYSITE**, nes mūsų paskolos leidžia greičiau išmokėti skolas ir tapti savininku.
- **ĮSIGYSITE JŲ LENGVAU**, nes mūsų į nuomą panašūs mėnesiniai išmokėjimai apima paskolą, nuosimčius ir kitus mokesčius.
- **ĮSIGYSITE JŲ BE RŪPESČIŲ**, nes kaimynystėje esanti draugiska mūsų įstaiga yra pasiruošusi Jums patarnauti.

Savo namams turime pilną patarnavimą:

- Bonai mokslui baigti
- Paskolos namams
- Kalėdų Klubas
- Atostogų Klubas
- Šeimoms apdrauda
- Notaro patarnavimas
- Visokių rūšių apdraudos
- Nemokamas kambarys susirinkimams
- Mokame čekius ir duodame nariams specialius Money Orderius
- JAV pašto ženklai
- Parauodame ir išperkame JAV bonus
- Du dideli kiemai automobiliams pastatyti
- Vokai taupyti pastu
- Saugios depozitų dėžės
- Keleivių čekiai

JOHN PAKEL
Chairman of the Board

CHICAGO SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

6245 So. Western Avenue

Tel.: GR 6-7575

VALANDOS:
PIRMADIENI . . . 12:00 P.M. — 8:00 P.M.
ANTRADIENI . . . 9:00 A.M. — 4:00 P.M.

TREČIADIENI visą dieną uždara.
KETVIRTADIENI . . . 9:00 A.M. — 3:00 P.M.
PENKTADIENI . . . 9:00 A.M. — 8:00 P.M.
SEŠTADIENI . . . 9:00 A.M. — 12:30 P.M.

AFRIKIETIŠKOJI APYBRAIŽA

(Atkelta iš 3 psl.)

sandėlių pastatus, išvystam plačias alėjas, pamatom atbanguojančią jūrą. Vėl į kairę. Aplink miesto sodo aikštę su fontanu. Sustojam prie Pietų Afrikos oro linijų pastato. — Labai gaila, bet mes neturim rytų jums laisvų vietų grįžti atgal į Johannesburgą, — man sako patarnautojas. Reikės važiuoti traukiniu. Lauke miesto rotušės bokštas išmūša pusę vienuoliktos, pranešamas, kad tai sekmadienio vėlus, saulėtas rytas. "Pirma išskute savo numerį, o kai atsilieps signalas, tada įmeskite tricentinį pinigą", skaitau instrukcijas, kaip naudotis Durbano telefonais. — Alio. — Ar tai tu, Eleonora? — Taip, tai aš. — Čia Paulius. — Kas? — Paulius iš Nassau, atsimeni? Sakiau, kad atvažiuosiu kovo pabaigoj. — Oo, bet tu taip greit atvažiavai. Aš visai nesitikėjau.

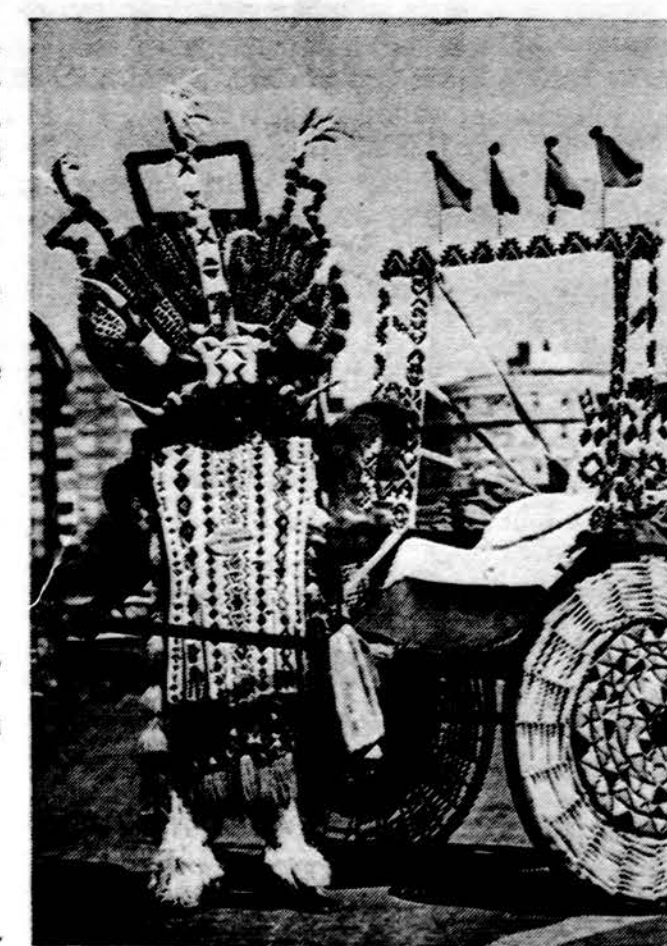
- Taip, aš čia.
- Iš kur skambini?
- Iš telefono būdelės, prie rotušės.
- Sėsk į Marine Parade autobusą ir išlipk pirmame sustojime už Edvardo viešbučio.
- Marine Parade autobusas pirmas po ko?
- Edvardo viešbutis, supratai?
- Edvardo, taip gerai.
- Jeigu manęs nebus, tai palauk, gerai?
- Gerai...
- Atsiprašau, ar žinote, kur galiu rasti Marine Parade autobusą?
- Skersai sodelio, ten už fontano, kitoje pusėje gatvės, matote?
- Taip, dėkui.

Durban miesto centras

Pirmas autobusas ir yra su Marine Parade iškaba. — Aš noriu važiuoti iki pirmo sustojimo už Edvardo viešbučio. — Trys centai. Nueinu į galą autobuso. Autobusai platus. Dešinėje pusėje sėdynės keturiem žmonėms, kairėje dvim. Šalia manęs atsisėda skrybėliuota, su baltom pirštinėm panelė. Ji žvilgtelėjo į mane ir šyptelėjus žiūri į priekį. — Graži diena. — Labai. — Ar žinote, kur yra Edvardo viešbutis? — Taip. — Man reikia išlipti pirmame sustojime už to viešbučio. — Tai bus trečias sustojimas nuo čia. — Gera žinoti. — Iš Amerikos? — Taip, iš Detroito. — Matyti. — Ar pažįstate Ameriką? — Taip, aš dėstau geografiją mokykloje, tai žinau, kur yra Detroitas. — Detroitas yra daug gražesnis, negu geografijos vadovėliai jį nupiešia. — Aš manau. — Ir Durban yra gražus miestas. — Taip, bet štai ir Edvardo viešbutis. — Kodėl jis negalėjo būti dar toliau. Ji sėdi sudėjus rankas, kurių baltos pirštinaitės, prisiglaudusios prie žydriai mels-

vos suknelės, dvelkia ramia elegancija. Ir kaip visa tai toli nuo basos Zulu moters, apsilvilkusios spalvomis numarginta suknele ir susiriusios savo galvą balta skarele, einan-

Ispūdingas ir linksmas rikštininkas Durbane

čios gatvė ir pardavinėjančios karolius ir apyrankes. Imk už 10 centų. Bet ji niekuomet neturi gražos. Pasilaikyk tą 25 centų pinigą. Kieti viešbučio akmeniniai laiptai pamažu šyla prieš saulę, traukdami vasarotojus prie vandens, kuris skersai gatvės atšniokščia ir didelėmis bangomis sustabdo drąsius plaukikus, pririšdamas juos arti kranto, kad kartais, toli išplaukę, neužtikty ryklio, tykančio savo aukos. Daugelis suaugusių ir vaikų maudosi baseine, kuris, atitvertas nuo jūros, yra lyg ir kitas pasaulis. Gatvėje stoviniuoja indai ir afrikiečiai, ramiai atsirėmę į suolą, ant kurio užrašyta "tik europiečiams", žiūrėdami žemyn į besimaudančius baltus kūnus. Prieš mane šokinėja, užsidėjęs baisią kaukę, vyras, tempdamas dviejų ratų vežimėlį. Aš tave pavežiosiu. Pigiai. Jis nusiima savo kaukę, ir dideli prakaito lašai skuba žemyn jo juodu žandu ir kaklu, susigėdami į kailinius, kuriuos, apsiūti įvairiomis spalvomis, padaro vyrų panašų į ištrėnuotą mešką cirke, šokinėjančią žiūrovų malonumui. Tik jo basos kojos nesiderina nei prie kailio, nei prie kaukės. Pagaliau jis nueina prie būrio kitų panašių sutvėrimų, tempdamas ir tempomas savo vežimo, kuris kas kelintas žingsnis nusvyra atgal, iškeldamas savo vežiką į orą.

(Bus daugiau)

INŽ. M. IVANAUSKO „LIEPSNOS“

J. DAINAUSKAS, Chicago, Ill.

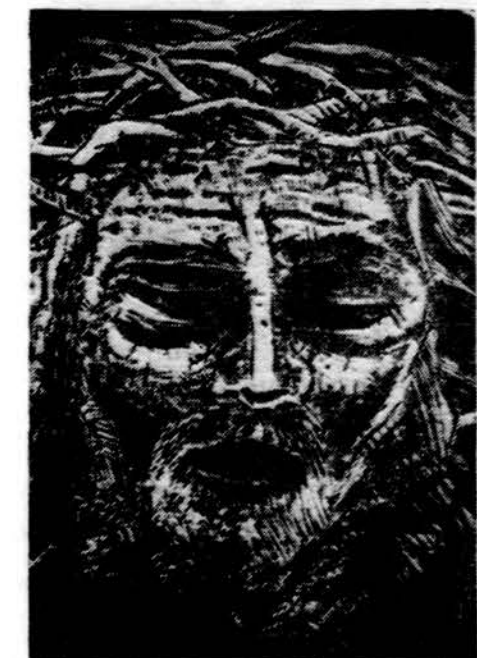
Mikalojus Ivanuskas

Inž. Mikalojus Ivanuskas — tai rengėjas pirmosios apžvalginės Lietuvos architektūros parodos „Brazilijoje, Sao Paulo mieste, Mokslo ir Technikos Muziejaus rūmuose, įvykusios 1957. X. 19—1958. I. 6 d., kurią, pagal oficialią muziejaus registraciją, aplankė per 600,000 žmonių. Čikagiškiams jis pažįstamas kaip 1964. III. 7—15 d. įvykusios lietuvių dailininkų religinių kūrinių parodos direktorius. Šį kartą inž. M. Ivanuskas kalba savo paties meniniais kūriniiais, kurių paroda įvyksta Cicero mieste š. m. rugpjūčio 28—29 ir rugsėjo 4—5 dienomis.

Nauja technika

Toji paroda įdomi ne vien tik meno atžvilgiu, bet ir kūrybos technika, kurią panaudojo inž. M. I. Pirmu žvilgsniu tai būtų it savotiški grafikos kūrinių, atlikti natūralaus medžio lentose, medienos bei presuoto medžio, presuotų drožlių, kamščio ir „celotekso“ plokštėse, kartono ir popieriaus lapų. Čia rudos spalvos vaizdas, kūrinyje atsiranda ne dažų ar tušo pagalba. Jis „nupieštas“ karščio, liepsnos, kurio, įgudusio menininko rankos vedami, davė tą savotišką tapybos būdą.

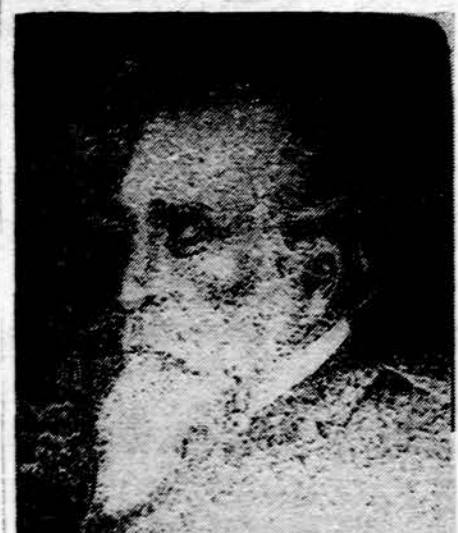
Karščio, liepsna atliko dažų, tušo vaidmenį. Gi teptuko pareigas atliko įkaitinta viela, įkaitintas atsuktuvais, elektrinis litavimo prietaisas, litavimo liepsnosvaidis, kurie savo įkaitintu paviršiumi ar liepsna pailiešdami lentą, plokštę, josios paviršiuje išdegina linijas, brūkšnius, ruožus, dėmes su

Kančia. Mik. Ivanuskas liepsnos tapyba medyje.

didžiule spalvos stiprumo skale, pradedant tik pastebimu medžio, plokštės paviršiaus parudavimu ir baigiant giliu, apanglėjusiu, pajudavusiu išdeginiu, teikiančiu paveiklo paviršiui net reliefą.

Inž. M. I. tą savo tapybos techniką pavadino liepsnos tapyba. Esmėje, tai būtų sivilinimo, apsvilvinimo technika, nes įkaitintas metalas tik daugiau ar mažiau nusivilina apdirbamos plokštės paviršių, gi ieškant naujų tekstūros efektų

Dr. J. Basanavičius. M. Ivanuskos liepsnos tapyba medyje

ir dar didesnio spalvos tirštumo ar subtilingumo, taikomi įvairūs papildomi deginimo būdai, pvz. vartojamą skystą šviną, įkaitintus metalo gabalus ir t. t.

Kataloge ir tikrovėje

Tos parodos katalogas pateikia gana daug tos kūrybos pavyzdžių, tačiau neperduoda tų paveiklų gyvumo. Taip, paveikslų! Mes buvome papratę žūrėti į ornamentų, papuošimų žėdegimą medyje kaip į prietaisų meno gaminių paruošimo techniką, taikomą dėžutėms, lėkštėms, taurelėms ornamentuoti, regimai netinkančiai paveiklų kūrybai. Tuo tarpu inž. M. I. parodė arti dviejų tų mažesnių ar didesnių formatų paveikslų, kurių technika faktiškai nepaprastai įvairi. Vietoj jų prklauso nuo darbo technikos paviršiuje įrankių, o kiti nuo medžio plokštės struktūros. Ant popieriaus, kartono, medžio ir žvės iš medžio, tūto studiją savo namuose, 7159 So. Maplewood Ave., Chicagoje, telefonu vienišiai susijungę su WCPA radijo stotimi Oak Parke nuo rudens pradės programą duoti iš savo buto.

sivilinimo linijomis duoda dar naujas formas.

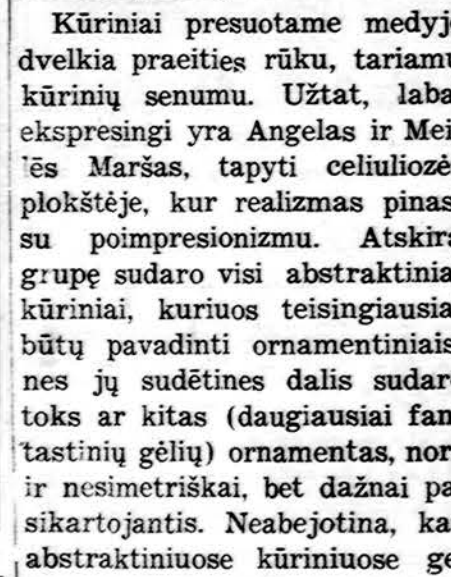
Liepsnos tapybos galimybės

Meno stiliaus ir turinio atžvilgiu parodai pateikti paveikslai yra labai įvairūs. Inž. M. I. mažiau rūpi kurio nors vieno tapybos ar grafikos stiliaus prisilaikymas. Atrodo, jog jis nori parodyti tik, kad tą techniką gal. naudoti ir portretistas, ir peizažistas, lygiai kaip ir bet kurios mokyklos abstraktistas. Deginimas, kaip ir kitos meno šakos, inž. M. I. žodžiais, reikalauja, be pagrindinių piešimo dėsnių žinojimo, dar ir papildomo pojūčių išlavavimo, kad kūrėjas sugebėtų operuoti liepsnos veiksmu: įkaitinta viela, geizės gabalu ar dujomis. Kaip virtuozas smuikininkas savo igudimu valdo smuiką, taip naudojantis liepsnos tapyba, plačiausia šviesos atspalvių skale, pagal savo sugebėjimą gali sugebėti pasiekti ir pralenkti tai, kas iki šiol pasiekta grafikos srityje, sukurti naujus atspalvių junginius.

Inž. Ivanuskos kūrybos pobūdis

Kataloge savo kūrinius inž. M. I. suskirstė pagal plokštės medžiagą. Pirmiausia eina kūrinių natūralaus medžio lentose, po to seka — presuoto medžio, kartono ir celulozės (Celotekso ir kitokių statyboje vartojamų izoliacinių medžiagų plokštumose). Nemaža jo paveikslų turi elementų giminingų M. Čiurlionio ir K. Simonio simbolikai. Iš paveikslų ant medžio, savo detalėmis, prasmės išreiškimo formomis ir visuma, akį patraukia: Šv. Pranciškus, Surnos Corda, Krūmokšniai, Agunos Nr. 1, Lietuvos Praeitis, Mūza, Laivė, Gundymas (turis savyje nemažą ir Boecklino kūrybos bruožų). Džunglės, Medžio struktūros ornamentas ir Medžio abstraktas — tai moderniško klimo kartono, projekto pobūdžio kūryba. Virš Okeano paveiksle labai vaizdingi vandens atspindžių efektai.

Kūrinių presuotame medyje dvelkia praieities rūku, tariamu kūrinių senumu. Užtat, labai ekspresingi yra Angelas ir Meilės Maršas, tapyti celulozės plokštėje, kur realizmas pinasi su poimpresionizmu. Atskirą grupę sudaro visi abstraktiniai kūrinių, kuriuos teisingiausiai būtų pavadinti ornamentiniais, nes jų sudėtinės dalis sudaro toks ar kitas (daugiausiai fantastinių gėlių) ornamentas, nors ir nesimetriškai, bet dažnai pasikartojantis. Neabejotina, kad abstraktiniuose kūriniuose ge-

Saulėleidis. Mik. Ivanuskos tapyba medyje.

riausiai pasireiškia dailininko savitumas, sugebėjimas būti nešablonišku ir net originaliu. Sumoje, M. Ivanuskos kūrinių yra vertingų ne vien tik atlikimo technikos naujumu, bet ir savo meniškumu, nekaltant jau apie pešmo techniką. Iš daugumos jo kūrinių dvelkia poetiškas, o meno kūrinyje tai taip reikšminga.

• Sophie Barcus šeimos rado jo valandėlės vadovai Aldona ir Feliksas Danka įrengė radijo studiją savo namuose, 7159 So. Maplewood Ave., Chicagoje, telefonu vienišiai susijungę su WCPA radijo stotimi Oak Parke nuo rudens pradės programą duoti iš savo buto.

Jono XXIII dienoraštis

Tarp labiausiai Amerikoje perkamų ir skaitomų dešimties knygų per išstus paskutinius keturis mėnesius buvo Jono XXIII dienoraštis, išverstas į anglų kalbą Dorothy White, išleistas McGraw-Hill leidyklos New Yorke, pavadinimu: „Pope John XXIII. Journal of a Soul“. Stambus, iš viso net 500 puslapių veikalas, gausiai iliustruotas, rūpestingai spaudai paruoštas, aprūpinant paaiškinimais ir kitais papildymais išnašose.

Skaitytojus veikalas patraukia ne kokių ypatingų literatūrinių stiliumi, bet dideliu nuosirdumu. Daugeliui įdomu, kaip vystėsi ta siela, kuri įnešė tokio tauraus, patrauklaus naujumo į krikščionių pasaulį.

Dienoraštis apima 1895—1962 metus: nuo seminarijos laikų Bergame iki paties priešmirtinio laikotarpio — 1962 metų. Savo dienoraštyje būsimasis popiežius daugiausia koncentruojasi į vidaus gyvenimo pažangą. Taip vaizdžiai atspindi jo atkaklios pastangos grumtis su savo netobulumais, siekti dvasinių aukštumų, gerai panaudoti susikaupimo — rekolekcijų dienas, raštu susižymint savo būsimąjo kelių gaires. Įdomu sekėti, kaip jo vidaus pasaulis iš kuklaus klierikūčio rėmų plėtės, augo, intelektualinis akiratis didėjo.

Su savąja šeima jo ryšiai buvo nuosirdūs ir artimi. Apie savo motiną jis rašė: „O, motina, jei tu žinotum, kaip labai aš tavę myliu ir kaip ilgiosi tavę matyti laimingą, negalėtumei tverti iš džiaugsmo“.

Skaitytoją stebina jo, dar esant klieriku Romoje, turėtas

Popiežius Jonas XXIII

toks gilus supratimas kelio į tobulumą. Kalbėdamas apie reikalingą šventųjų pavyzdžių, jis rašė: „Aš nepirvalau būti sausas, bekraujis atgaminimas pavyzdžio, kad ir kaip tobulas. Dievas nori, kad mes sektume šventųjų pavyzdžiu, įsiurbdami jų gyvybinius dorybių syvus ir paversdami juos į savo gyvastinę kraują, pritaikydami tai savo individualioms galimybėms ir ypatingoms aplinkybėms. Jeigu ir šv. Aloyzas būtų manimi, jis būtų šventas kitokiu būdu“.

Dienoraštyje prabėga pilnesni ar epizodiniai Jono XXIII atsiminimai iš seminarijos laikų Bergame ir Romoje, iš vyskupo sekretoriaus pareigų, iš seminarijos dvasios vado posto, iš Vatikano diplomatinio pasiuntinio laikų Bulgarijoje, Turkijoje, Graikijoje, Prancūzijoje. Pagaliau — patriarchatas Venecijoje ir popiežiaus metai. Už-

“PAŽANGA”
savo garaže ir SINCLAIR gazolino stotyje papigintai įveda duslintuvus (muflerius) ir stabdžius brakes. Teiraukitės kainą pas:
ANTANĄ ir ALGIMANTĄ STANEVIČIŲ, 2637 W. 47th St. Telef. — Lafayette 3 - 9663

FRANK'S T.V. & RADIO, Inc.
3240 S. HALSTED ST. Telef.: CA 5-7252
DIDELIS PASIRINKIMAS ĮVAIRIAUSIŲ TELEVIZIJOS RADIO, STEREO APARATŲ. PARDAVIMAS IR TAISYMAS ORO VESINTUVAI — AIR CONDITIONING

Kas tik turi gerą skonį,
Viską perka pas Lieponį!
LIETUVIŲ PREKYBOS NAMAI
FURNITURE CENTER, INC.
MARQUETTE PK., 6211 S. Western PROSP. 8-5875
Vedėjas J. LIEPONIS
Pirmad. ir ketvirtad. nuo 9 iki 9:30. Kitom dienom nuo 9 iki 6 val. vak. Sekmadieniais uždaryta.

Taupykite
MES MOKAME
4 1/2%
ANT VISŲ SASKAITŲ
Daugiau kaip 50 metų sąžiningai patarnaujame lietuviams.
Kiekviena saskaita ligi \$10,000 apdrausta Federalės valdžios agentūroje
August Saldukas, Prezidentas
4040 Archer Ave. Chicago, ILL. 60632
Telef. CL 4-4470

DRAGAS, šeštadienis, 1965 m. rugpjūčio 28 d.

5

KRONIKA

• Inž. M. Ivanuskos paroda, įvykianti rugp. 28—29 ir rugs. 4—5 d. Cicero mieste, susilaukė gausaus paminėjimo kitataučių spaudoje. Ją į kultūrinių įvykių sąrašą įtraukė plačiai skaitomas „Chicago Daily News“ prielaidas „Panorama“; ją plačiai aprašė didžiausias Chicago dienraštis „Chicago Tribune“, smulkiai išdėstydamas M. Ivanuskos naudojamos liepsnos tapybos techniką; tą neįprastą tech-

niką laiko pasisekimo priežastimi ir lenkų dienraštis „Dziennik Związkowy“, plačiau rašęs apie parodą.

• Nigerija, Vakarų Afrikoje, užsisakė visus Maryland Books leidinius, įskaitant ir tuos, kurie dar bus šiais metais išspausdinti. Užsisakė po 3 egz.; ir jie domisi lietuvių kūryba.

• Jonas Dainauskas paskutiniu metu daugiau gilinasi į istorines problemas. Parašė išsamesnes studijas apie Jotvingių gyvenvietes, apie Dzielinskio kodeksą (rinkinį Lietuvos įstatymų ir seimų nutarimų 1388—1563 m.), apie Krėvos aktą; panaudoja informacijas, gaunamas iš Jotvingių tyrinėjimo komisijos, veikiančios Lenkijoje.

• A. J. Viskontas McMaster universitete, Kanadoje, gavo bakalaurato laipsnį ir inžinieriaus titulą. Gimnaziją jis yra lankęs Veneculoje, Argentinoje ir Kanadoje. Gavęs tarnybą Toronte, planuoja siekti magistraro laipsnio.

CIRCUIT T.V. & RADIO (LIETUVIAI)
Sav. DAN LIUTIKAS
TAISYMAS yra mūsų SPECIALYBĖ. VISŲ GAMYBOS GREITAS patarnavimas • GARANTIJA • KREDITAS
2412 WEST 71ST ST. CHICAGO, ILL. 60629. TEL.: 471-2446

4 1/2% 5%
current dividend on investment bonus
4 1/2% DIVIDENDU MOKAMA PAGAL VISAS TAUPYMO SĄSKAITAS. Už 1 metų investavimo bonus mokama 4 1/2% dividendų kas pusmetį ir dar išmokame po 1/2% už kiekvienus metus, 4 metams praėjus.
BRIGHTON SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION
4071 ARCHER AVENUE, CHICAGO 32, ILLINOIS
Valandos: Pirmad., Antrad., Penkt. ir Šeštad. 9 v. r. — 4:30 p. p. Trečiad. uždaryta: Ketvirtad. 9 v. r. — 5 v. v.

105 BUICK'AI

Jei norit tikro bargeno, tai pamatykit asmeniškai DAN KURAITI. Jisai dežūros savo įstaigoj kol išparduos visus 105 Buick'us.
“Buick'as lietuviškas automobilis.”
MILDA BUICK, INC.
Telef. — Lafayette 3-2022
907 West 35th Street, Chicago, Illinois, 60609

SKIP'S Self Service LIQUOR STORE
5515 SO. DAMEN AVE. ALL PHONES WA 5-8202
AUGUST — RUGP. 26, 27, 28 D. D.
BARON VON KLUEG IMPORTED GERMAN V. S. O. P. Brandy \$3.89 FIFTH
COEUR DE FRANCE GRANDE Fine Champagne Cognac \$4.29 FIFTH
IMPERIAL NAPOLEON BRENCH Brandy \$2.98 FIFTH
GRAIN ALCOHOL 190 Proof U.S.P. Fifth \$4.89
RICCADONNA VERMOUTH IMPORTED Dry or Sweet 30 oz. Bottle \$1.29
POPULAR BRAND OF IMPORTED Canadian Whisky \$4.98 FIFTH
WOLFSCHMIDT 100 PROOF VODKA (Decanter Bottle Close Out) \$3.59 FIFTH
DUCAL IMPORTED 1959 VINTAGE RED LISBON GRAPE WINE Fifth \$1.79
ESCORIAL GRUN 112 PROOF Imported German Liqueur \$5.98 FIFTH
OLD STYLE LAGER BEER Case of 24 — 12-oz. cans Case \$3.59

FILMŲ ĮVAIRUMAI

STASĖ SEMENIENE

II Pasaulinio karo nuotykių

"Von Ryan's Express" yra pirmos rūšies nuotykių spal. filmas, pastatytas XX Century - Fox pagal David Westheimer romaną. Rodomas laikotarpis prieš pat II Pasaulinio karo galą, kai Italija pasidavė, bet vokiečių kariuomenė dar vis kovojė italų žemėje. Tai buvo sumišimo bei neįsėjamo lojalumo laikai ir išvadovė pasireiškė drąsus rizikavimai.

Belaisvių stovykloje — amerikietis pulk. Ryan (Frank Sinatra) ir daug britų karių. Jaučiama įtampa tarp minimo pulkininko ir britų majoro (Trevor Howard), vadovaujancio savo kariams. Tačiau jie abu įvelti į pabėgimą. Pulkininkas padaro stambią klaidą. Išvadoje — vokiečiai perima belaisvius ir išveža juos prekinuose vagonuose į Austriją. Pagal Ryan drąsų, bet pavojingą planą, belaisviai perima traukinį ir mėgina pabėgti skersai Italijai per tunelius bei didingus kalnus į Šveicariją.

Filmas baigiasi intriguojantis, ypač, kai pabėgėliai susiduria su SS vyrais, o vokiečių kareiviai vežasi iš paskos traukinį, gi Messerschmitt beria mirtį. Sinatra savo rolę atliko su šalta precizija. Jis jau ne kartą įrodė puikų aktorius talentą (beveik geresnis aktorius, kaip dainininkas).

Trevor Howard yra įdomus ir kartais savotiškai juokingas, kaip griežtas tradicinis britų karininkas.

Gražiausia išvaizda iš visų trijų pasireiškia Sergio Fantoni — italų kapitonas, noris pabėgti ir nuo savo viršininko, ir nuo nekenčiamų vokiečių.

Edward Mulhare, kuris perėmė Rex Harrison rolę "My Fair Lady" Broadway scenoje, parodo daugpusišką vaidybą nedraus britų kapeliono rolėje. Kai traukinys įvažiuoja į Florenciją, jis vaizduoja vokiečių karininką. Filmas tinka visai šeimai.

Amerikai besikuriant

"Texas yra moteris", — Katie Elder atsidusdama sakdavo. "Didžiulė, graži, laukinė moteris".

Katie, keturių stiprių sūnų motina, ekrane nepasirodo, nes ji jau buvo mirusi prieš spalvotam filmui "The Sons of Katie Elder" atskleidžiant. Faktiniai per motinos laidotuves sūnūs sugrįžta į namus.

Filmas suktas netoli Durango, Meksikoje. John Wayne yra vyriausias sūnus John, kovojąs ginklu; Dean Martin — sūnus Tom, ieškomas policijos už žmogžudystę; Earl Holmann — sūnus Matt ir Michael Anderson, Jr., — jauniausias sūnus Bud, kuriam motina troško mokslo ir matyti jį garbingu piliečiu. Kai visi keturi sūnūs pradeda suėti į žmonėmis, išsikalbėję sužino apie motiną ir kas vyko mažame dulkėtame

miestely. Besiklausinėdami, jie atranda turį prieši. Ir prasideda kovos, kulkos skraido, kaip paprastai "Western" filmuose.

Kam patinka tokios rūšies filmai, ras, kad tai yra tikrai pavadinė "Western" drama.

Vienintelė moteris Martha Hyer bent trumpai pasimašo visų keturių gyvenime.

Si amerikiečių "Western" filminė drama yra civilizacijos pradžia JAV-ese, skausmingai leidžianti šaknis naujame fronte. Ir nors užkulisyje, bet stipriai jaučiamas vaidmuo moters, gimdytojos sūnų, kovotojų už teisybę ar net prieš ją. Blogis ir gėris stipriai ir aiškiai pabrėžti. Tačiau, fronto motinos, kaip visos kitos motinos bet kuriame amžiuje, palikdavo aklos savų sūnų ydoms. Vakarų Amerikos patys baisiausi nusikaltimai įstatymams gimė, kaip labiausiai pasišventusieji ir be baimės herojai. Filmas visai šeimai.

DEDES TOMO TROBELĖ
Vakarų Vokietijos spalvotas muzikinis filmas "Dėdės Tomo trobelė" sulaukė šilčiausio priėmimo Maskvos filmų festivalyje.

Filmas seka gana artimai garsiąją 19 šimt. amerikietės Harriet Beecher Stowe knygą, kuri apeliavo už vergystės panaikinimą JAV-ese. Negrai aktoriai kalbėjo vokiškai.

Filmui tekstą parašė Fred Dendger, režisavo Gyoza Radvanyje ir pastatė Melodie kompanija.

Jaunasis gamtos mylėtojas.
R. Kisieliūnas nuotrauka

CHRONIŠKA SVEIKATOS PROBLEMA

Dr. R. Czaplicki

Daug žmonių ligas periodais kankina. Kokia nors sveikatos problema. Negalimas gali tapti diena iš dienos, mėnesiais ir metais arba gali būti pasikartojantis. Gali užsilipti laiko nuo laiko, bet niekada nepasitaiso visiškai.

Kai kurie žmonės prima chronišką ligą lyg tai būtų visiškai normalu. Tai ne tiesa. Norm. veikiantis kūnas yra sveikas ne tik vienam mėnesiui, bet visam laikui. O jei kūnas atsiranda pasikartojantis negalavimai, jie turi būti pašalinti, kol sveikata galės grįžti.

Dažnai asmenys su chroniškom ligomis yra turėję įvairių diagnozių bei gydymų. Bet padėtis nepagerėja. Toks asmuo bėginėja nuo vieno daktaro prie kito, iš vienos klinikių į kitą norėdamas surasti priežastis savo problemos. Jie būna visap gydomi, bet problema pasilieka.

Jei problema tęsiasi, tai reikia jos priežastis nebuvo surasta. Ligos negalima gydyti, jei jos priežastis nežinoma.

Daugiausiai chroniškų problemų kyla nuo erzinimo nervų, nuo ko seka netvarka kokiam kūno organe arba sistemoje. Chiropaktinis apžiūrėjimas — tyrimas yra skirtingas nuo paprastų apžiūrėjimų. Dėmesys yra kreipiamas į kūno balansus bei mechaninius erzinimus nervų sistemai.

Daugeliui asmenų chroniškos sveikatos problemos buvo išgyintos kompetingo Chiropaktiko, kai visi kiti metodai visiškai nepagelbėjo.

Šis straipsnelis yra vienas iš serijos pamokymų apie sveikatą iš SOUTHWEST CHIROPRACTIC CLINIC, 2739 W. 53th St., tel. 476-3422 Dr. M. J. Pohunek, Dr. R. Czaplicki ir Dr. D. J. McCarthy. (sk.)

Mūsų literatūra vokiečių enciklopedijose

(Atkelta iš 3 psl.)
tė, Paukštėlis, Cvirka, Mieželaitis, Santvaras, Nyka Niliūnas, Nagys, Mačernis, V. Ališas, Radauskas, Andriekus, Andriūšis, Mazalaitė, Orintaitė, Katiliškis, Landsbergis, Grinius ir Škėma. Kaip matome, vokiečių akys atgijome: nebe vien Donelaičių esame gyvi.

Čia ne vieta kritikuoti vardų parinkimą ar autorių aptarimus, Aišku, su kai kuriais tvirtinimais ne visi sutiks, bet reikia žinoti, kad filosofas nepaveržė literatūros kritiko darbo: jis tik atliko tai, ko kiti nesimė. Net ir tokie apsirikimai, kaip kad Eugenijus Mieželaitis 1927 (vietoj Eduardas Mieželaitis 1919) ar A. Miškinis gimęs 1903 (=1905), tėra mažmožiai.

Meyers Handbuch ueber die Literatur

Baigiant malonu paimti į rankas ir skaitytojams parekomenduoti tos pačios leidyklos, kuri 1927 m. lietuvių literatūrą laikė visai nereikšminga, 1964 m. išleistą naudingą vadovėlį "Meyers Handbuch ueber die Literatur" (Mannheim: Bibliographisches Institut, 960 p. \$4.70; gautama pas Mary S. Rosenberg 100 West 72 St., New York, N. Y. 10023 arba ir kituose vokiečių knygynuose). Pradžioje yra 120 p. literatūrinių terminų žodynas, pabaigoje apie 100 psl. priedo: žymesniųjų tautų literatūrinės datos, Nobelio premijos laureatai, žymieji literatūros istorikai, uždraustosios knygos, biografiniai romanai, istoriniai romanai, karo literatūra, vokiečių literatūriniai laikraščiai, bibliotekos ir t. t. ir t. t. Žymiausia knygos dalį — 750 p. užima rašytojų žodynas, į kurį įspausa 500 žymesniųjų autorių nuotraukų.

Jo sudarytojų, matyt, naudotasi minėtaisiais ankstesniais vokiškais leidiniais, bet gal turėjo ir naujų šaltinių ar talkininkų. Čia pateko 17 mūsų rašytojų — 8 gyvi, 9 mirę: Aistis, Baltakis (taigi, tarybinis) Baltušaitis, Baranauskas, Bradūnas, Brazdžionis, Budavas, Donelaičiai, Jankus, Krėvė, Maironis, Milašius, Putinas, Sruoga,

Vaičiulaitis, Vaižgantas, Vydūnas. Daugiausia eilučių skirta Vydūnui — 29, mažiausiai Bradūnui ir Budavui — po 9.

Pasitaiko ir čia netinkamų aptarimų, pvz. Vaičiulaitis — pan-teistas! Jeigu kas būtų pateikęs, tur būt, leidėjai būtų idėję bent vieną nuotrauką (Maironio, Krėvės ar Putino) šalia pvz. tokio lenko Przybyszewskio ar rusų Fadejevo, Fedino, Solochovo.

Teisingai gali čia daug kas daug ko pasigesti: Savickio, Šeiniūso, S. Raganos, Ramono, Grušo ar kitų, bet vis dėlto pripažinkim, kad 17 už vieną (Donelaičių) yra jau 17 kartų daugiau... Pagaliau ir kitų tautų rašytojai jau ne visi čia yra patekę. Pvz. kad ir tokio lietuviams gerai žinomo Jean Maucelė čia nerasi; nėra nė lenkų tokių, kaip Al. Janta, Jalu Kurek, Lucjan Rydel, Irena Tuwim...

Nuostabiausia yra tai, kad net pačių vokiečių vienas yra, kito panašios reikšmės — nėra. Yra filosofai I. Kant, F. W. Schelling, Hegel, nėra Fichtės, Spenglerio; yra politikas, buv. prezidentas, Th. Heuss, nėra Hitlerio ir kitų; yra ekspresionistų aktyvistų šulas Kurt Hiller, nėra tų pačių aktyvistų vado, jų organo Die Aktion (1911—32) redaktoriaus Franz Pfemfert (1879—1954 Meksikoje); pasigendame poeto Hellmuth Wetzel (1893—1940 Dachau), Rudolf Kayser (1889, nuo 1935 JAV), Walter Heinrich, Bo Yin Ra (Joseph Schneiderfranken 1876—1943 Šveicarijoje, garsus mistikas rašytojas ir dailininkas), Werner Mahrholz...; pagaliau nematome V. Jungferio, Lietuvos ir Vokietijos un-to profesoriaus, kelių poezijos ir beletristikos knygų autoriaus; nėra ir dr. Hermann Budden-sieg (1893), poeto ir vertėjo, kuris mums bus žinomas tuo, kad prieš mėnesį baigė versti (tai jau ketvirtas vokiškas vertimas) Donelaičio Metus.

Galima būtų dar daugybę čia nepatekusių vokiečių suminėti,

Lietuviška valgykla. Gražiausias lietuviškas restoranas, kuriame gaminami lietuviški valgiai.

Atdara nuo 6:00 valandos ryto iki 8:00 valandos vakaro.

"PALANGA" RESTAURANT

6918 So. Western Ave. — GR 6-9758

JADVYGA ir — JUOZAS BARTKUS, Savininkai

SUSTOKIT, APŽIURĖKIT — MŪSŲ METINĮ IŠPARDAVIMĄ

STEIN TEXTILE CO.

Didelis užuolaidų skyrius, kuriame galit savo langams pasirinkti urminėmis kainomis iš tūkstančių jardu užuolaidoms dekoratyvinių medžiagų, ne iš mažų pavyzdžių, bet iš didelių ritimų: damasko, brokados, "boucle's", "fiberglass". Jei jus nemokat siūti, mes jums jas pagaminsim.

PIRKŠIT NEBRANGIAI IR GAUSIT DOVANĄ.

Stein Textile bendrovė yra pirmoji, kuri parūpino vilninių, šilko, nylonų, taffetų, aksomo, anglisų medžiagų paltams ir kostiumams siuntimui artimiesiems į Lietuvą ir tolimąjį Sibirą už žemas kainas.

616 W. Roosevelt Rd., Chicago 7, Ill., HA 7-3737

Atdara kasdien ir sek. 9:15 r. iki 5:30 vak. Pirmad. uždaryta. Nemokama vieta mašinoms už kampo į šiaurę Jefferson St. Chernin's aikštėje

STANDARD Safety... ASSURED and INSURED!

Turtas
\$95,000,000.00

Rezervai
\$9,200,000.00

4 1/4% Current rate
per annum
4 Times a Year

All Savings In by the 15th
Earn from the 1st

Hours:
Mon. Thru. — 9 to 5
Fri. — 9 to 4
Sat. — 9 to 12
Wed. — Closed

STANDARD
FEDERAL
SAVINGS

4192 Archer Avenue • Chicago, Illinois 60632 • Virginia 7-1140

bet manau, kad tatau atliks gėmus leidinius, matome dar daugiau patys vokiečiai. Norėjau tik pažymėti, jog ne vien tik mes pasigendame vieno ar kito saviškių. Kitapus vertus, pasidairę po angliškuosius atitinkame laiką. Tokia yra Amerika.

Automobilio nelaimės atveju skambinkite

(In case of accident, call)
COUNTRY AUTO REBUILDERS
GR 6-7777 24 hour towing service

Karoserijos taisymas, stabdžiai, motorai, tepimas ir smulkūs patalsymai.

BODY AND FENDER WORK

PAINTING, MECHANICAL REPAIR

2423 W. 59th St., Chicago, Ill., 60629

Savininkas — MIKAS CESAS

Mūsų erdviose patalpose turime didžiausį pasirinkimą visų moderniškų baldų, elektrinių krosnių, radijo ir televizijos aparatų, šaldytuvų ir kitų namams reikmenų.

LIETUVIŲ ĮSTAIGA

ROOSEVELT FURNITURE CO.

F. A. RAUPONIS ir N. BERTULIS

2310 W. Roosevelt Road Tel. SEeley 3-4711

Atdara pirmad. ir ketvrt. 9—9 val., antr., treč. ir šeštadieniais nuo 9 iki 6 val. Sekr.ad. atdara nuo 11 iki 4:30 v. po pietų

CRANE SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION

B. B. PIETKIEWICZ, Prez.

2555 West 47th St. Tel. LAfayette 3-1083

PLENTY OF FREE PARKING

4 1/2% Naujas aukštas dividendas mokamas už investavimo sąskaitas

PINIGAI ĮNESTI IKI 15 D. PELNO NUOSIMČIUS NUO 1 D. Dividendai mokami sausio ir liepos mėn. 31 d.

VALANDOS: ANTRAD. ir PENKT. 9 v. r. iki 5 v. v. PIRMAID ir KETV. 9 v. r. iki 9 v. v. SEŠTAD. 9 v. r. iki 12 v. d. Trečiad. uždaryta

VANDER WAGEN

ANGLYS

SINCLAIR ALYVA

3605 West 63rd St. POrtsmouth 7-8020

NELAUKITE, nes rytoj gali būti pervėlu!

Jei norite užsitikrinti nuo ugnies namus, baldus, automobilius ar šiaip ką apdrausti, reikalauskite agento, arba brokerio, kad jis parūpintų jums polisą per mūsų kompaniją. Nelaimė! Ištikus neturėsite jokių nemalonių.

GENERALINIAI AGENTAI ŠIŲ kompanijų:

AMERICAN BONDING	MANHATTAN FIRE & MARINE
AMERICAN INDEMNITY	MERCURY MUTUAL
CASUALTY MUTUAL	MONARCH
FIDELITY & DEPOSIT	NATIONAL UNION
FIRE & CASUALTY OF CONN.	NEW YORK FIRE
GIBRALTAR INSURANCE	SECURITY INSURANCE
THE HANOVER	UNITED STATES FIRE
HIGHWAY INSURANCE	UNIVERSAL INSURANCE
THE HOME	WESTERN FIRE & CASUALTY
INTERSTATE	CALIFORNIA LIFE
LASALLE CASUALTY	

Mes esame pirmaklasiai nariai Chicago Board of Underwriters

O'MALLEY and McKay, Inc.

222 W. Adams Street Room 800

Telefonas CEntal 6-5206

MARQUETTE PHOTO SUPPLY

REIKMENYS FOTOGRAFAMS IR MEGEJAMS

Daug sutaupysite perkdami čia įvairių filmų foto aparatus ir jų reikmenis. Pasinaudokite patogiu planu atidedant pasirinktus reikmenis Kaldoms. Pilnai užbaigtų foto nuotraukų aptarnavimas. Atdara pirmad. ir ketvirt. vakarais iki 9 val.

3314 West 63rd Street

Chicago 29, Illinois

Tel. PE 6-8996

Valandėlė pas knygų ir muzikos kūrinių leidėją J. Karvelį

Chicagoje, Marquette Parke, J. Karvelio prekybos namuose šalia krikštolo, rašomųjų mašinelių, keramikos, laikrodžių, įvairių medžio, odos dirbinių, primenančių Lietuvą, ir kitų prekių, daug vietos užima lietuviškoji knyga bei prokštelės.

J. Karvelio, paklaustas, kodėl jis taip daug vietos skiria lietuviškam, tačiau labai nepelningam reikalui, atsakė, kad tai yra jo noras padėti lietuviškajai raštijai, lietuviškam spausdinam žodžiui. Anot jo, reikia daryti viską, kad būtų parankiau žmogui įsigyti kokį leidinį, nepaisant to, kad reikia rūpintis tuo, kas ilgiau išlieka — mūsų raštija ir kultūra.

Knygų perka ir amerikiečiai

Paklaustas, kiek knygų parduoda per mėnesį, J. Karvelis nepateikė didelių žingsnių skaičių. Tačiau žinoma, kad kiti kolonijos gyventojai ir kitur knygą įsigyja, nors ir kitų miestų lietuvių, pravažiuojamų pro Chicago, neretai apsirūpina knygomis jo prekybos namuose. Per mėnesį parduodama apie 30 lietuviškų knygų, o prokštelių bent penketą kartų daugiau. Ypač perkamos pramoginės. Krautuvelyje didžiausia knygų paklausa būna rudenį, gi vasarą ir šitas knygyninis reikalas apmiršta, net ir laikraščio pirkimas krinta. Taigi, už knygą kartais pelnas neapmoka nė telefono sąskaitos. Tačiau malonu, kad dar yra vietų, kur lietuviškoji knyga randa ne paskutinę lentyną šalia žavinčios vazos ar kokio keramikinio dirbinio. J. Karvelis taip pat pastebėjo, kad kasmet gauna keliasdešimt laiškų iš amerikiečių, kurie nori įsigyti vieną ar kitą lietuvišką ar apie Lietuvą knygą. Tai, be abejoj, labai malonus užsakymas.

Karvelis išleido 70 prokštelių

Jeigu jau labai sunku knygą parduoti, tai dar didesnės aukos reikia knygai ar prokštei išleisti. Čia į mažos paklausos prekę išmetami tūkstančiai. Paklaustas, kas verčia tai daryti, J. Karvelis atsakė, kad mūsų šeimų pareiga palikti kuo ryškesnį pėdą. Jei ką išspausdinsime, tai ir už dešimčių metų išliks liudininkai, kad mūsų čia dirbta ir kovota. Kiekvienas geresnis ar mažesnis kūrinytis liudys, kad mes čia ne tik stengėmės nusipirkti geresnes rezidencijas, bet taip pat dirbti ir kultūrinį darbą, reikalaujantį jėgų ir ištelių, o mes įstengėm vieną ir kitą padaryti. J. Karvelio leidykla jau išleido 17 knygų ir 70 prokštelių. Be abejoj kiti leidiniai davė nuostolius, nes dar nė vienas mūsų iš knygų leidybos turtu nesukrovė. J. Karvelis lig šiol išleido: pakartotinus leidinius — Merklio "Vaizgantą" ir Putino "Altoriai šešėly", originalų Al. Barono romaną "Mėnesieną", solistų Liepos, Vaznelio, Jonuškaitės, Bičkienės idai

nuotas prokšteles, Santvaro — Gustaičio įskaitytus eileraščius ir daug kitų.

Kokia mūsų paskirtis

Leidėjas J. Karvelis pastebėjo, kad šiandieninė mūsų paskirtis yra ne nuolat politikuoti, bet stengtis kaip galima daugiau išleisti informacinių knygų apie Lietuvą. Toks geras pavyzdys yra St. Zobarsko Manyland Books, išleidžias gerų leidinių, o taip pat labai malonu, kad išėjo dr. Vyt. Vardžio knyga apie Lietuvą "Lithuania Under the Soviets". Reikia kaip galima daugiau tokių leidinių ir reikia, kad jų būtų kiekvienam knygynininkui ir kiekvienoje bibliotekoje, kad tie, kurie daugiau ar mažiau domisi kitiomis tautomis ar politiniais mokslais, lengvai rastų me džiagos apie Lietuvą ir jos kovas už savo laisvę su paverge jais. J. Karvelio nuomone, įvairūs kongresai, rezoliucijos ir pasitarimai reikėtų apriboti, o tiems reikalams išmetamas lėšas reikėtų panaudoti didesniai mūsų kultūriniam prasižvelimui. "Mūsų kovą už laisvę reikėtų pasukti kultūrinį vertybių kūrimo ir telkimo kryptimi, nes mažosiomis tautomis kito pasirinkimo nėra", baigė pokalbį J. Karvelis, kuris tas savo mintis patvirtina konkrečiais darbais mūsų knygynų, meno ir muzikos puoselėjimo ir ugdymo srityje.

P. Svilius

▼ Lietuvoje kino ir filmų srityje dirbančių grupė apdovano ta "TSRS Kinematografijos žymūno" ženkliu. Ženklią gavo aktorai G. Balandytė - Vabalienė, B. Babkauskas, D. Banionis, A. Masiulis ir J. Miltinis. Tokį pat ženklią gavo dar įvairūs kino studijos darbuotojai, kaip P. Danilovas, L. Nikitina, kronikos režisierė A. Pavlova ir visa eilė kitų. (E.)

TELEVIZIJAS

paprastai ir spalvotas nebrangiai taisyti. Už patarnavimą vietoje \$3 už dirbtuvę darba \$10 ir dalys. Pasitarkite apie naujas J. MIGLINAS 2549 W. 69 St., II auk., PR 6-1063

MOVING

J. NAUJOKAITIS Ilgų metų patyrimas Apdovanojimas perkaustymas. WA 5-9209 Chicago, ILL.

ROOSEVELT PICTURE FRAME COMPANY

Rankomis išpauštyti paveikslai rėmai. Pritaikinti paveikslams, skulptūroms, metalui aplieti rėmai.

2400 S. Oakley Ave., Chicago
Virginia 7-7258-59

Pristatome Visokių Rūšių STATYBŲ IR NAMŲ PATAISYMIŲ MEDŽIAGĄ

CARR MOODY LUMBER CO. STASYS LITVINAS, Prez. 3039 S. Halsted St., VI 2-1272

Apkainavimą ir prekių pristatymą teikiame nemokamai. Raštinę atidaro kasdien nuo 9 val. ryto iki 6 val. vakaro ir šeštadieniais iki 3 val. p. p.

• Nuo prof. Vinco Čepinskio mirties rugpjūčio 22 d. sueina 25 metai. Tai buvo vienas iš pirmųjų lietuvių fizikų, pedagogų, visuomenininkų. Buvo gimęs Šiauliuose 1871 m., mirė Kaune 1940 m. liepos 22 d. Studijas išėjo Maskvoje, Zueriche specializavosi fizikinėje chemijoje ir elektrochemijoje; dar studijas gilinio Leipzige. Nuo 1922 m. buvo Lietuvos universiteto profesorius, vėliau prorektorius ir rektorius, o 1926 m. — švietimo ministeris. Gausiai rašė straipsnius mokslo žurnaluose. Tolerantiškas ir platių pažiūrų žmogus. Kaip tiksliai Liet. enciklopedijoje pažymima, kritiškai mechanistinė pasaulėžiūra, nes ji naikina etika pagrindą; kėlė reikalą kurti naują gamtos filosofiją. Pabrėždavo tiesos, gerio ir grožio vertę bei jų vertybių transcendentinį pagrindą. Išpildavo apie pavojus civilizacijai, užmiršančiai dvasinius aspektus. Rodė respektą religijai, ką yra išryškėjęs kun. St. Yla savo knygoje "Dievas sutemose". Jausdamas gyvenimą artėjant prie pabaigos, pasiskalbė jėgomis spaudai pažymėtu davo, kad yra susirūpinęs "sutvarkyti savo sielos bagažą". Žinomi yra jo posakiai: "Dėl žmogaus gyvenimo mokslas pricina tų pačių minčių, kurios yra Evangelijoje... Patenkinimas gyvuliškųjų apetitų duoda pasitenkinimą, bet jis neduoda laimės, taigi — ateitis priklauso jums, kurie respektuojate religiją... Mechaniškas pasaulis neduoda jokios sankcijos kilniam, etiškam, šventam gyvenimui. Jaučiu, kad negalima iš visatos išskirti Dievo".

• Muz. A. Ambrozaitis su Kanados reprezentaciniu simfonijos orkestru išskrido koncertuoti į Europą, kur įvairias vietas su koncertais lankys pusantros metų.

▼ Suomijoje lankėsi trys Lietuvos bibliotekininkai bei įstaugų pareigūnai. Jie dalyvavo Helsinkyje įvykusioje Tarptautinių bibliotekų asociacijų federacijos 31-je sesijoje. Lietuviai, dalyvavę Sovietų S-gos delegacijoje, vėliau važinėjo po Suomiją, bandydami megzti ryšius su Suomijos bei kitų kraštų bibliotekininkais. (E.)

• Kazys Totoraitis, iš Kolumbijos atvykęs gilinti studijų į JAV. Išėjo intensyvių anglų kalbos kursų Michigano universitete. Dabar Wisconsin universitete, Madison mieste, gilina elektros inžinerijos studijas, siekdamas magistro laipsnio. K. Totoraitis elektros inžinerijos pagrindines studijas yra baigęs Katalikų universitete Medeline (Kolumbijoje) ir dirbo elektros gamybos bendrovėje kaip elektros inžinierius darbų prižiūrėtojas. Studijuodamas Katalikų universitete to universiteto radijo stotyje tvarkė lietuviškas radijo programas ir buvo vienas iš pravedėjų ispaniškos programos toje radijo stotyje; taip pat paskutinius dvejus metus Katalikų universiteto elekt-

ros inžinerijos fakultete buvo laboratorijos vedėjas.

• Rimas J. Kriščiokaitis Michigano valstybiniame universitete baigė eksperimentinės atominės fizikos mokslus, apgynė disertaciją — "The L-Auger Spectrum of IN-113 as derived from electron capture decay of SN-113" ir gavo daktaro laipsnį. Dr. Kriščiokaitis yra gimęs 1937 m. Lietuvoje, augo Hartforde, Conn., aukštąsias studijas ėjo Connecticut universitete. Paskutinius dvejus metus, šalia savo studijų gilinimo, dar pats dėstė fiziką ir astronomiją. Naujasis daktaras pasireiškė savo veikla skautuose, ateitininkuose ir apskritai lietuviškoje visuomenėje.

• Mykolą Vaitkų pagerbė Worcester, Mass., laikraštis "The Evening Gazette", įdėdamas nuotrauką ir platų aprašymą, kuriame pažymi, kad jis yra autorius 40-ties knygų ir moka 15 kalbų. Viena jo knygų išversta į anglų kalbą — "Deluge". Dabar kan. Vaitkus jau turi 82 m. amžiaus. Straipsnyje pažymima, kad nacių laikais kan. Vaitkus gelbėjo žydus. Amerikiečių laikraštis plačiau aptaria M. Vaitkaus kūrybą, net antraštėje pabrėždamas, kad tai daugelio talentų žmogus.

PLANINGAS TAUPYMAS
MOKA GERUS DIVIDENDUS!
PRADEK TAUPYTI ŠIANDIEN!

Paskolos, perkant namus, daromos ilgais terminais ir žemais nuomomis mėnesiniais išimokėjimais. Dėl visų informacijų, kreipkitės į:

MUTUAL Federal SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO
2212 WEST CERMACK RD. — CHICAGO — VI 7-7747
OFFICE HOURS: Monday, Tuesday, Friday 9 to 4;
Thursday 9 to 8; Saturday 9 to 1; Wednesday closed.
JOHN J. KAZANAUSKAS, President

JEI JŪS NORITE SIŪSTI
SIUNTINIŲ - DOVANAS Į USSR
NAUDOKITĖS PATARNAVIMU PLAČIAI ŽINOMOS
FIRMOS
PACKAGE EXPRESS & TRAVEL AGENCY, INC.
(LICENSED by Vnešposyltorg)

VYRIAUSIA ISTAIGA
1530 Bedford Ave., Brooklyn 16, N. Y., IN 7-5522

Siuntiniai siunčiami per mūsų firmą paskyrimo vietą pasiekia trumpiausiu laiku. Siuntinių pristatymas garantuotas. Visi maitai apmokami mūsų įstaigose, gavėjas NIEKO NEMOKA.

Prie firmos skyrių yra krautuvelyje, jose rasite žemiausiomis kainomis pasirinkimui įvairiausių audinių, taip pat maisto produktų, odos avalynės ir kitų daiktų.
Firma - skyriai atidaryti kasdien nuo 9 valandos ryto iki 6 valandos vakaro.
Šeštadieniais ir sekmadieniais nuo 9 valandos ryto iki 4 valandos popiet.

MŪSŲ SKYRIAI:

BROOKLYN, N. Y.
NEW YORK 3, N. Y.
NEWARK, N. J.
SOUTH RIVER, N. J.
UTICA, N. Y.
FARMINGDALE, N. J.
PHILADELPHIA 23, PA.
ALLENSTOWN, PA.
ROCHESTER 5, N. Y.
LOS ANGELES 4, CAL.
CHICAGO 22, ILL.
BALTIMORE 31, MD.
BUFFALO 12, NEW YORK
DETROIT 12, MICH.
HARTFORD 6, CONN.
JERSEY CITY, N. J.
SYRACUSE 7, N. Y.
CLEVELAND 13, OHIO
HAMPSHIRE, MICH.
SO. BOSTON, MASS.
TRENTON 10, NEW JERSEY

1530 BEDFORD AVE.
78 SECOND AVENUE
314 MARKET STREET
46 WHITEHEAD AVENUE
963 BLEECKER STREET
FREEMOOD ACRES
631 W. GIRARD AVENUE
126 TILGHMAN STREET
358 HUDSON AVENUE
107 SO. VERMONT AVENUE
1241 NO. ASHLAND AVENUE
1900 FLEET STREET
701 FILMORE AVENUE
11601 JES CAMPAN AVENUE
643-47 ALBANY AVENUE
303 GROVE STREET
1200 SOUTH AVENUE
1028 KENILWORTH AVENUE
11339 JES CAMPAN AVENUE
336 W. BROADWAY
1152 DEUTZ AVENUE

IN 7-6665
OR 4-1540
MI 2-2452
OL 7-6320
RE 2-7476
363-0494
PO 9-4507
HE 5-1654
OL 2-2942
DU 5-8559
HU 6-2818
DI 2-4240
TX 5-0700
TO 8-0296
CE 7-5164
HE 5-6366
GR 5-9746
PR 1-0686
TO 9-3646
AN 8-1120
EX 2-0306

• Violeta Arbaitė, Los Angeles, Calif., rudens semestru išregistravusi literatūros ir psichologijos studijoms, pradėjo anglų kalbą versti motinos Alės Rūtos romaną "Kelias į kairę".

OKUP. LIETUVOJ

▼ Prof. St. Mastauskis su kaku 75 m. amž. Sukaktuviniukas, ilgametis Dotnuvos žemės ūkio akademijos dėstytojas, Lietuvoje prisimintas pavėluotai, "Tiesa" apie jį (rugpj. 14) te-

paskelbė trumpą žinutę. St. Mastauskis — biologijos mokslų daktaras, entomologas, Dotnuvoje dirbęs nuo 1920 m., pasitaroju metu — Ž. Č. Akademijos augalų apsaugos katedros vedėjas. Paskelbė visą eilę veikalų apie augalų, miškų kenkėjus, apie vaismedžių ligas (su V. Vilkaičiu, 1929), Augalų apsaugą (1930), Sodininkystės vadovėlį ūkininkams (kartu su S. Bagdonu, 1934), Taikomąją zoologiją (1947) ir kt. (E.)

MAZEIKA & EVANS
FUNERAL HOME
THREE
AIR-CONDITIONED CHAPELS
Parking Facilities
6845 SOUTH WESTERN AVE. REpublic 7-8600

EUDEIKIS
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
TRYKS MODERNISKOS KOPLYCIOS
4605-07 South Hermitage Avenue
Tel. YA 7-1741-2
4330-34 South California Avenue
Telefonas LA 3-0440 ir LA 3-9852

PIRKITE DABAR TIESI OG NUO
M. NELSON
SAVININKO
SAINT CASIMIR MONUMENT CO.
3911 West 111th Street
Oldžiausias Paminklams Planų
Pasirinkimas Visame Mieste
Telef. — Cedarcrest 3-6335
Vienas blokas nuo kapinių

Petkus
TĖVAS IR SŪNUS
MARQUETTE FUNERAL HOME
TRYKS MODERNIOS KOPLYCIOS
2533 West 71st St. Telef. Grovehill 6-2345-6
1410 S. 50th Ave., Cicero. Townhall 3-2108-09
AIKSTĖ AUTOMOBILIAMS STATYTI

GUŽAUSKŲ BEVERLY HILLS GELINYČIA
Geriausios juos dėl vestuvių, banketų, laidotuvių ir kitų papuošimų
2445 West 63rd STREET
Telef. PR 8-0833 PR 8-0834

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI
Lietuvių Laidotuvių Direktorių Asociacijos Nariai
STEPONAS G. LACKAWICZ
2424 W. 69th STREET Tel. REpublic 7-1213
2314 W. 23rd PLACE Tel. Virginia 7-6672
PETRAS BIELIŪNAS
4348 S. CALIFORNIA Tel. LAfayette 3-8572
ANTANAS M. PHILLIPS
3307 LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-3401
POVILAS J. RIDIKAS
3354 S. HALSTED STREET Tel. YArds 7-1911
LEONARDAS F. BUKAUSKAS
10821 S. MICHIGAN AVE. Tel. Commodore 4-2228
JURGIS F. RUDMIN
3319 S. LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-1138 — 1139
VASAITIS — BUTKUS
1446 S. 50th AVE. CICERO, ILL. Tel. OLYmpic 2-1003

Moterų gyvenimas

Redaguoja St. Semėnienė, 6507 S. Troy St., Chicago, Ill., 60629
Tel. 925-5988

PASLYDUSIAS MOTERIS GELBINTI RANKA

Buvusių nusikaltėlių klubas

Gelbėjimu narkotikų vergių, gatvės moterų ypatingai susirūpino Graymoor vienuolis kun. Daniel Egan, apie kurį laikraštiniškas J. D. Harris net išleido sensacingą, jau mūsų minėtą, knygą "The Junkie Priest". Kun. Egan stengiasi joms surasti darbą, aprūpinti drabužiais, reikale rasti advokatą. Tarp jų daugelis yra ypatingai nelaimingų. Pvz. viena buvo netekusi trijų pirštų. Ji pasiūkino, kad nebeužduot adatos žymių (leidžiant narkotikus) savo rankose. Todėl ėmė leisti narkotikus į savo pirštus, tačiau gavo infekciją ir tris pirštus teko nuplauti.

Spekuliatorių įstūmimas į mirtinų pavojų

Spekulantai dažnai tokias merginas priverčia atlikti pavojingus uždavinius, gabenant narkotikus. Jei kurią įtaria išduodant paslaptis policijai, tai prievarta jai išvirkščia per didelę dozę narkotikų, kad ji visai užgesytų ir atrodytų lyg pati narkotikais nusinuodijusi.

JAV-se per metus sunaudojama apie 5.000 svarų heroino, kurią gaminti reikia apie 12 tonų opio. Pasitaiko, kad spekuliantai heroiną į JAV bando įgabenti paslėpti įvežamų žmonių lėkėse.

Narkotikų vartojimo įprotis yra toks baisus, kad pvz. vienu metu Riverside ligoninėje, esančioje North Brothers saloje New Yorke, laikoma narkotikų vergė šoko į pavojingą upės srovę ir ėmė plaukti į Bronx krantą, kad, taip pabėgusi, kaip nors gautų narkotikų. Srovė ją blaškė, nuplėšė drabužius. Šiaip taip išropojusi į krantą, ji iš sunkvežimio pavogė šoferio darbinus drabužius, jo juokingai didelius batus ir, taip apsirengusi, nusvyravo į apartamentą, kur galėjo gauti narkotikų.

Minėtoji knyga smulkmeniškai aprašo moterų įvairiausias narkotikų vergių gyvenimo istorijas, jas gydančias ligonines, moterų kalėjimą.

Gatvėje be darbo ir buto

Tragiška padėtis susidaro, kai atlikusią bausmę ar bauginą gydymą kursą tokia mergina ar moterį išleidžia iš kalėjimo ar ligoninės ir ji atsiduria gatvėje, neturėdama nei buto, nei darbo, nei pinigų.

Tuo susirūpinęs, kun. Egan New Yorke, kaip tik priešais moterų kalėjimą įsteigė joms patalpas. Jų istorija intriguojanti: apie jo darbą pradėjo rašyti spauda. Havajų protestantų grupė, norėdama jį paremti, ašuntė savo auką — \$37. Tuos pinigus jis nunešė į banką, ka-

reikale turėtų kuo sušelpiti nelaimingasias. Taip susipažino su banko prezidentu, kuris, patyręs apie paslydusių moterų globą, išnuomavo erdvas patalpas priglauti toms nelaimingosioms. Kun. Egan buvo pakviestas su paskaita į Kiwanis klubą. Jis taip vaizdžiai nušvietė narkotikų vergių tragediją ir planą suorganizuoti patalpas joms bent laikinai priglauti, kad tuojau iš klausytojų atsirado vienas, kuris tam reikalui paaukojo šaldytuvą, kitas lempas, stalus ir kėdes, dar kitas įtekė čekį \$500. Restorano savininkas pažadėjo duoti pavalgyti kiekvienai iš tų nelaimingųjų, kurią tik kun. Egan atsiųs.

Padėti joms pakilti iš gyvenimo purvų

Susidarė jaunos patalpos. Čia atėjusios gali pasigaminti valgyti, pailsėti, jaukioje atmosferoje pasikalbėti, savo problemas aptarti su kun. Egan, gauti drabužius, išsimaudyti. Kun. Egan darbas taip pagarsėjo visame krašte, kad vienas Philadelphia automobilų prekybos namokamai pasiūlė garažą. Vienas geradaris tam "paslydusių moterų klubui" paaukojo televizijos aparatą. Skautės ir eilė gerasirdžių moterų pradėjo kasdien ateidinėti į tas patalpas tvarkos prižiūrėti ir padėti toms moterims iš gyvenimo purvų pakilti. Vis atsiranda geradarių, kurie parūpina maisto atsargų.

Čia buvo švari, tvarkinga nuotaika. Kai kartą viena mergina pradėjo blevyzgoti, kitos ją net kumštėmis sutramdė. Iš pačių merginų ėmė atsirasti, kurios siūdamos uždirbtus pinigus auکوjo tam savo klubui.

Kun. Egan daugeliui jų parodė žmonišką gyvenimą, šiltą gydančią užuojautą, ko jos neužtikto šaltame pasaulyje.

J. Pr.

O. B. Audronė

VESTUVIŲ DOVANA

Ginai Purelytei ir Donatui Skučui

Mielas Donatai ir Mielą Gina,
Šaunus lakūne, šauni mergina,
Jūsų jaunystė — didžiausias kraitis —
Tu karalaitė — jis karalaitis.

Kur teka Neris, Vilnelė bėga —
Mažos kojos išbraidė sniegą,
Tai Vilniaus bokštai skaisčiai spindėjo,
Kai į darželį kas rytą ėjom.

Zydėjo gėlės pavasarinės,
Zydėjo žingsniai savos Tėvynės —
Platus pasaulis, žvaigždynai platus —
Padanges raižo sparnais Donatas.

Būki laiminga, mieloji Gina,
Ateitį visą dangus augina —
Jūs neužmirškite Mažos Tėvynės,
Kur mažos rankos gėlytes skynė.

Lietuvaitės "GINTARO" beliaus debutantės rugpjūčio 7 d. pasirodo McCormick Place, Arie Crown teatro scenoje, "Chicago Tribune" išspausdino jų nuotrauką ir šiekį šaltę.

V. Noreikos nuotrauka

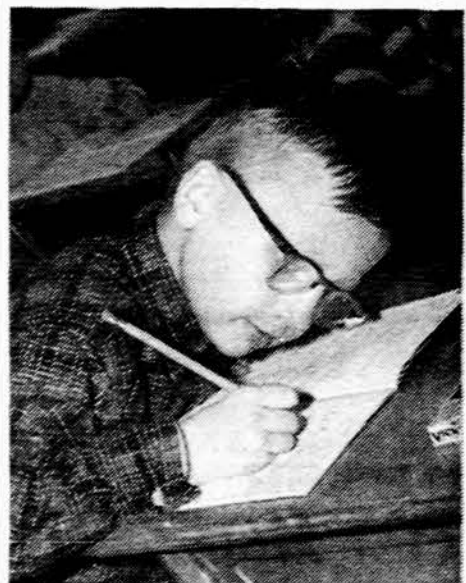
Vasaros dovanos šeimininkėms.

R. Kisieliaus nuotrauka

Tėvų autoritetas

Dažnai tėvai nežino, kaip elgtis, kai jų vaikai paauga. Jie vis norėtų, kad vaikai būtų visad jiems pilnai pasidavę, kaip kūdikiai: paklusnūs, geri, šventi, religingi... Daugelis tėvų per daug myli savo vaikus ir todėl, kai jie vis auga ir vystosi, jų jau nebeįsivaizduoja ir nesupranta, kas dažnai juos desorientuoja. Todėl, norint juos geriau pažinti ir suprasti, reikia tiesiog juos atrasti — "dešifruoti".

Vaikai ir tėvams yra dažnai paslaptis, nes jie taip greit auga ir keičiasi, kad reikia didelio apdairumo ir įsijautimo, norint juos padėti jų gyvenimo kelyje.

Pirma diena lietuviškoje mokykloje
R. Kisieliaus nuotrauka

je ir religiniame liturgijos ir maldos vystymesyje.

Pirmiausiai reikia susikaupti ir viską savyje permąstyti, persvarstyti, kas pirmiausia darytina? Jaunimo auklėjimas kelia nepaprastai didelius reikalavimus. Čia patys tėvai pirmiausia turi nuolatos keistis ir persiorientuoti, lyg persiauklėti, kad galėtų eiti kartu su augančiu jaunuimu, matyti jo akimis, jausti jo širdimi, ir galvoti jo galvoseną.

Ką sako vaikai apie tėvus

Antra, reikia gerai pažinti mūsų jaunimo rūpesčius ir sunkenybes. Per daug dažnai tėvai nebeįsivaizduoja, kad jų vaikai auga, tampa jaunuoliais — jaunuolėmis, keičiasi, bresta ir kad nebegalima jų traktuoti kaip kūdikius... Jie turi 12—13—14 metų! Koks sunkus tai amžius! Taigi ir tėvų santykiai su paaugusiais jų vaikais jau turi būti visai kitoki. Kad lengviau tai suprastume, paklauskime, ką sako patys paaugliai apie savo tėvus:

— Aš dažnai galvoju, — sako 13 metų sūnus, — kad suaugę visai pamiršo savo jaunystę, nes jie taip buki elgiasi su mumis...

— Aš manau, — sako kitas,

TAIKOS SUTARTIS MARČIOMS IR ANYTOMS

Atrodo, kad apie uošves ne turėtų būti ne vienpusis, bet abipusis priėjimas. Todėl egiptiečiai latos anekdotai užkabina. Sykį nori, kad marčios ir anytos pašame skyrėsi atspausdinus ta sirašytą taikos sutartį laimintame straipsnyje, redakciją pasigam sugyvenimui.

Kė laiškei net iš kelių JAV Jaunoji sutiktų: "Visai yra miestų daugiau ta tema duoti natūralu mano anytai mylėti aktualių straipsnių. mano vyrą, kaip motina turi. Ši kartą pažiūrėkime, kas kilmėli sūnų; mano meilė yra tuose kraštuose daroma šiuo kitokia ir nemanau būti pavydi; klausimu, "Insider's Newslet-natūralu anytai labai mylėti ter" praneša, kad egiptiečiai vaikiaičius ir ji gali džiaugtis jų griebiasi praktiškų priemonių draugystę ir sudrausti juos". Ji šeimyninei santikai išlaikyti, turi pažadėti anytą vadinti "mo-Meilė ir pagarba turi būti ne tina", pasitikti ją bučiu ir duotik imama, bet ir duodama. Tai ti gimtadienio dovana.

Lietuvių moterų klubų federacijos Chicago klubo valdyba. Iš kairės sėdi: pirm. Marija Kriaučiūnienė, Elena Kučiūnienė, Marija Peteraitienė. Stovi: Zuzana Juškevičienė ir Ona Liorentienė.

— kad tėvai ir auklėtojai pasiektų daug geresnių rezultatų, jei jie panorėtų nužengti nuo savo "suaukusiujų piedestalo" ir pasidarytų savo sūnų ir dukrų draugais ir patikėtiniais... — Ką mama kalba su manimi, kaip su savo drauge, — sako viena dvylikmetė, — ir patiki man kokią savo paslaptį, esu nepaprastai laiminga ir išdidu.

Dar atviriau pasisako vienas jaunuolis, kad tėvai dažnai nepasitiki savo vaikais. Jis sako: "Gal būt, senovėje ir reikėjo griežtumu ir bausmėmis auklėti neklusnius berniukus, bet dabar perdidelis policininkas ir smulkmeniškasis kontroliavimas visų mūsų žingsnių, draugavimų, laisvo laiko praleidimo, knygų skaitymo, pasilinksminimų bei mūsų "hobby", ugdo mumyse tik pasipriešinimo ir simuliacijos dviasią...

Daugiau pasitikėjimo priaugančia karta

Iš tokių pasisakymų galime aiškiai matyti, kad ir religiniame gyvenime augantis jaunimas kelia kitokius reikalavimus, negu buvo seniau. Ypač pavergtose Lietuvoje, kur jie taip ryškiai mato bedievybės propagandą ir ateizmo skiepimą visokiausiomis priemonėmis iš vyriausybės pusės. Nemanykime, kad jaunimas akiai priima visa, ką jie girdi mokykloje ar kituose susirinkimuose. Turėkime daug daugiau pasitikėjimo priaugančia karta! Perdėta kontrole, prievarta ir nuolatinu priminimu galim dažnai daugiau pakenkti, negu padėti jaunimo religiniam gyvenimui ir pamaldumui. Čia jis ypač nori būti savarankiškas, o ne stumdomas ir komanduojamas. Tėvų meilės įdiegtas tikėjimas jaunoje širdyje daro stebuklus. Kokia laimė spindėjo šv. Tarcizijaus akyse, kai jam buvo patikėta mūšio šventčiausiąjį kalėjimą kenčiantiems... Net mirtis jam buvo nebais pasaukio iš meilės išganytoji! Ir pavergtose Lietuvos moksleiviai, jaunuoliai dažnai seka šv. Tarcizijaus pėdomis... Tūkstančiai pavyzdžių Sibire, kalėjimuose ir tremtyje liudija jų aukščiausius religinius įsitikinimus ir atsakomybės pajautimą...

Todėl žvelkime į jaunimą atviro akimis su meile ir pasitikėjimu. Jis iš prigimties myli kilnius idealus ir jų natūra-

Anyta turėtų pažadėti: "niekad nepatarinėti marčias, nebent būtų prašoma; negyventi su marčia ir sūnumi, nebent pakviesta; ir tada tik 1 mėnesį metuose, jei ji gyvena kitame mieste ir tik 1 ar 2 dienas, jei gyvena tame pačiame mieste. Niekad nekritikuoti marčios, kai palieka viena su sūnumi ir prisiminti marčios gimtadienį su dovana, o vedybų sukaktį — su gėlėmis".

Jei kuri pusė nesilaiko pasižadėjimo, kita pusė gali išrinkti specialaus tribunolo nustatytą bausmę. Egiptiečiai tiki, kad dabar skrybys perpus sumazės.

Derliaus šventė

Lietuvių moterų klubų federacijos Chicago klubo valdyba ruošia Derliaus šventę, kurioje bus įdomi programa, vaisės, laimėjimai ir pasilinksminimas. Tautiška dekoruotoje salėje svečiai jausis kaip lietuviškoje seklyčioje, kur ausdami svajonių juostą, ligi gintojo krantų, prisimins ir buvusį gimtojo žemėje auksinių varpų derlių. Čia sukaupsime jėgas bendram didžiausiam derliui — Tautos laisvei.

Derliaus šventė įvyks spalio 30 d. 7 v. v. (šeštadienį) Jaunimo centro didžiojoje salėje. Nuoširdžiai laukiami visi lietuviai.

M. Peteraitienė

— o —

Balerina pabėgo į laisvę

Marianne Terplan, 28 metų, Rumunijos valstybės operos prima balerina, paprašė italų vyriausybės politinės prieglaudos.

Pabėgo nuo baletos kompanijos kitų narių, kai suvaidino apsigūsią, apžiūrinėjančią Venecijos gražias vietas. Ji atsidūrė policijos būstinėje, pareikšdama nenorinti grįžti į Bukareštą.

Buvo pasiūstas pabėgėlių centras netoli Romos, tuo tarpu Vidaus ministerija sprendžia jos prašymą.

Vietnamietė Ho Que priima prezidento apdovanojimą jų vienetei.

Kovoja kartu su savo vyru (užpildyti jos)

Vietnamietė Ho Que globoja savo vaikus.

Kovojanti vietnamietė Ho Que ei-Suzeistieji vietnamiečiai Ho Que linės šeimininkės pareigose.

slaugimi. Kovojanti vietnamietė Ho Thi Que, Mekong deltoje kovojanti prieš kolonializmą nešančius komunistus. Septynių vaikų motina, visur seka su savo vyru maj. Lee Van Dan, 44-jo bataliono vadu. Trejetą kartų dekoruota už narsumą. Ji valdo revolverį ir šautuvą. Kai nekovoja, slaugo sužeistuosius, siuva, verda.